

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра пропедевтики терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»
« 28 » серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради
міжнародного факультету
Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 3-Й КУРС

**Модуль 1. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з терапевтичної стоматології»**

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
3 курс
VI семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики терапевтичної стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 р. №1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладачів, науковий ступінь, учене звання	Ткаченко Ірина Михайлівна, д.мед.н., професор Марченко І.Я, к.мед.н., доцент Шундрик М.А., к.мед.н., доцент Павленко С.А., к.мед.н., доцент Назаренко З.Ю., к.мед.н., доцент Водоріз Я.Ю., доктор філософії, доцент Дворник А.В., доктор філософії, доцент Ляшенко Л.І., к.мед.н., асистент Браїлко Н.М., асистент
Профайл викладачів	https://prop-terstom.pdmu.edu.ua/
Контактний телефон	(0532)635677
E-mail:	propterstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-terstom.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс»

Кількість кредитів / годин – 10 кредитів / 300 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 160

Самостійна робота (год.) – 140

Вид контролю – підсумковий модульний контроль

Обсяг Модуля 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології»

Кількість кредитів / годин – 4 кредити / 120 год., із них:

Лекції (год.) – немає;

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 64

Самостійна робота (год.) – 56

Модуль 1 – «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» здобувачі освіти вивчають на кафедрі пропедевтики терапевтичної стоматології на 3-му році навчання.

Модуль 1 складається з 4-х змістових модулів:

Змістовний модуль 1. Професійна гігієна порожнини рота: методи індикації мікробної біоплівки та видалення зубних відкладень;

Змістовний модуль 2. Діагностика та лікування карієсу та некаріозних уражень зубів;

Змістовний модуль 3. Діагностика та лікування пульпіту;

Змістовний модуль 4. Діагностика та лікування верхівкового періодонтиту.

Політика навчальної дисципліни

Важливою умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним здобувачем вищої освіти правил поведінки, прийнятих в ПДМУ та в суспільстві. Здобувач вищої освіти університету, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль. Здобувач вищої освіти повинен вчасно приходити на заняття без запізнень, бути одягненим у відповідну медичну форму (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка). Здобувач вищої освіти не повинен порушувати графік навчального процесу, приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття, не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин. Здобувач вищої освіти, який допустив пропуски занять без поважної причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання. Протягом заняття здобувач вищої освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку для отримання інформації без дозволу викладача, займатися сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

При організації освітнього процесу в ПДМУ здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/EXHOB4YrpFJqagUWjwI3e7GhMA6TcAWDd7yVXYjO.pdf

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету та Кодексу академічної доброчесності в ПДМУ

https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/t0jTYbqtNrd5ETCcHiFyMtnnlHbvN0orJOgwYDeS.pdf

https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/WwK8jif9Fb1SzyjXCStiqjWVmat8x3J9QFHekKWx.pdf)

Правила внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhTNJH8AbU6fANHzFAF.pdf).

Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/pA4e0X3ke7nhuMkZbATEoLhDsEVaJsVrQtqiFjI.pdf)

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/Tw1ZR7sjAmDI8i0uE6kRX5q2F80J6AiwtZ2dvVlQ.pdf) та інш.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуль 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» є практичні навички для виконання стоматологічних

маніпуляцій, що охоплюють весь спектр діагностичної, лікувально-профілактичної роботи лікаря терапевта-стоматолога, які базуються на питаннях етіології, патогенезу, клінічних проявах захворювання зубів і тканин пародонта та методів їх лікування, а також загальнодержавних та індивідуальних профілактичних заходах щодо запобігання таким найпоширенішим захворюванням, як карієс та його ускладнення.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки). Проходження клінічного навчання (навчальної практики) з терапевтичної стоматології для студентів 3-го курсу стоматологічного факультету ґрунтується на попередньо отриманих студентами знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, патологічної анатомії, біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної фармакології, патоморфології, патофізіології, внутрішньої медицини, дерматології, венерології, соціальної медицини, пропедевтики терапевтичної стоматології та терапевтичної стоматології (Модуль 1) та інтегрується з цими дисциплінами.

У свою чергу, практика формує засади подальшого вивчення студентом дисциплін професійної підготовки – терапевтичної стоматології, стоматології дитячого віку, хірургічної та ортопедичної стоматології, що передбачає інтеграцію з ними "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

«Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» - це складова процесу підготовки здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті, метою якого є оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами й формами діяльності в галузі охорони здоров'я, формування вмій і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих і ринкових умовах, упровадження в практичну діяльність досягнень сучасної науки, оптимальне використання інноваційних технологій, стимулювання до саморозвитку і самовдосконалення, креативного мислення, здатності до ефективної діяльності й розвитку *hardskills* і *soft skills* у інформаційному суспільстві.

Метою Модуля 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» є перевірка, закріплення та використання отриманих здобувачами освіти знань для набуття практичних навичок по виконанню стоматологічних маніпуляцій, загальних та спеціальних компетентностей відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 – «Охорона здоров'я», спеціальності 221 – «Стоматологія».

Основними завданнями проходження клінічного навчання (навчальної практики) з терапевтичної стоматології є:

- отримати знання і навички, необхідні для сприяння сталому розвитку й способу життя, прав людини, гендерної рівності, пропаганди культури миру й

ненасильства, громадянства світу й усвідомлення цінності культурного різноманіття і внеску культури в сталий розвиток;

- набуття вмінь використовувати принципи профілактики стоматологічних захворювань та визначати фактори ризику основних стоматологічних захворювань та їх ускладнень;

- проводити заходи щодо профілактики основних стоматологічних захворювань та здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення, виявляючи групи ризику, території ризику, фактори ризику. Визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб. Демонструвати та володіти практичними навичками з профілактики стоматологічних захворювань;

- використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (амбулаторну карту стоматологічного пацієнта, щоденник обліку виконаної роботи).

- визначати зміст організації роботи терапевтичного стоматологічного відділення поліклініки, дотримуватися лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режиму, демонструвати знання щодо методів стерилізації стоматологічного інструментарію та порядку догляду за ним.

- проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовувати на практиці провідні синдроми і симптоми у терапевтичній стоматології, обґрунтувати і формулювати попередній діагноз; вміти аналізувати результати обстеження та проводити диференціальну діагностику, формулювати остаточний діагноз основних захворювань, визначати характер та принципи лікування пацієнтів в клініці терапевтичної стоматології, складати план лікування хворого на карієс, його ускладнення та некаріозні ураження в залежності від форми, перебігу захворювання, віку та загального стану пацієнта, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань, проводити їх первинну та вторинну профілактику.

- оволодіти методами знеболення при лікуванні одонтопатології, препарування каріозних порожнин за Блеком, роботи стоматологічним інструментарієм і ендодонтичними інструментами, методиками роботи з пломбувальними матеріалами хімічного, світлового твердіння, для тимчасових пломб і корневих каналів.

- оволодіти методами діагностики та надання невідкладної допомоги на стоматологічному прийомі у лікаря стоматолога-терапевта.

- проводити оцінку стану гігієни порожнини рота за гігієнічними індексами та ефективності проведення її. Надавати рекомендації по гігієні порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта з одонтопатологією.

- ознайомитися із веденням обліково-звітної документації лікаря стоматолога-терапевта, виписувати рецепти і знати вимоги до умов зберігання медикаментозних препаратів, пояснювати механізм впливу під час їх застосування.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами «Стандарту вищої освіти України» **клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології** забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

– *інтегральна*: здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– *загальні*:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

– *спеціальні*:

СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

СК3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

СК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

СК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

СК9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

СК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

СК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

СК16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.

Результати навчання для дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Стоматологія»:

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс, як навчальна дисципліна, закладає фундамент для формування в подальшому інтегративних кінцевих програмних результатів навчання, таких як:

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН 24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

По завершенню вивчення дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуль 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- клінічні особливості анатомо-гістологічної будови зубів, пародонта, слизової оболонки та органів порожнини рота;
- класифікації хвороб зубів (карієсу та його ускладнень, некаріозних уражень твердих тканин зуба);
- основні методи обстеження стоматологічних хворих;
- клінічні ознаки одонтологічних захворювань;
- основні клінічні та біохімічні показники норми біологічних рідин організму людини;
- принципи проведення диференційної діагностики одонтологічних захворювань;
- принципи та етапи лікування стоматологічних хворих;
- види, рівні та заходи профілактики хвороб зубів.
- основні ознаки невідкладних станів на стоматологічному прийомі та за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі);
- тактику, алгоритми надання екстреної медичної допомоги на стоматологічному прийомі та за будь-яких обставин в умовах обмеженого часу;

вміти:

- проводити обстеження стоматологічного хворого;
- аналізувати зміни в будові твердих тканин зуба, пульпи, періодонта, пародонта, слизової оболонки порожнини рота, що пов'язані з віком та патологічними станами;
- обґрунтовувати і формулювати попередній діагноз;
- проводити диференціальну діагностику;
- аналізувати результати обстеження стоматологічного хворого;
- визначати клінічний діагноз основних захворювань зубів каріозного та не каріозного походження та його ускладнень;

- виявити та ідентифікувати прояви соматичних, інфекційних захворювань в порожнині рота;
- визначити характер та принципи лікування пацієнтів у клініці терапевтичної стоматології;
- виявити різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених одонтологічних захворювань;
- проводити первинну та вторинну профілактику найбільш поширених захворювань у клініці терапевтичної стоматології.
- визначити необхідний режим праці та дієти при лікуванні стоматологічних захворювань у клініці терапевтичної стоматології;
- визначити діагноз невідкладного стану;
- визначити тактику та надання екстреної медичної допомоги.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції – не передбачено

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології		
Змістовний модуль 1. Професійна гігієна порожнини рота: методи індикації мікробної біоплівки та видалення зубних відкладень.		
1.	Організація роботи стоматологічного кабінету терапевтичного профілю. Типове оснащення та інструментарій. Гігієнічні вимоги та нормативи. Правила асептики та антисептики в стоматології. Лікарський нагляд та контроль за стерилізацією. Техніка безпеки під час роботи в стоматологічному кабінеті. – організація надання стоматологічної допомоги населенню України; – організація роботи стоматологічного відділення поліклініки та стоматологічного кабінету терапевтичного профілю; – гігієнічні вимоги, нормативи організації стоматологічного кабінету терапевтичного профілю; – оснащення робочого місця лікаря-стоматолога: універсальні установки та зуболікарські крісла; – поняття ергономіки в стоматології; – лікарський нагляд та контроль за стерилізацією; – інструкції з техніки безпеки роботи в стоматологічному кабінеті.	2
2.	Обліково-звітна документація лікаря-стоматолога терапевта. Профілактика невідкладних станів в клініці	2

	терапевтичної стоматології (запаморочення, втрата свідомості, гіпертонічний криз, кропивниця, анафілактичний шок). Визначення провідних симптомів та надання невідкладної допомоги. Оцінка стану хворого. – основні форми медичної документації стоматологічного терапевтичного прийому: медична карта стоматологічного хворого 043/О, , правила їх заповнення; – клінічні прояви та діагностика невідкладних станів на стоматологічному прийомі: обморок, колапс, алергологічний шок, гіпертонічний криз, гостра серцева недостатність тощо; – алгоритм надання допомоги при невідкладних станах на стоматологічному терапевтичному прийомі: набори медикаментів та протоколи надання невідкладної допомоги.	
3.	Робота з діагностичною апаратурою терапевтичного стоматологічного кабінету. Інтерпретація результатів основних та додаткових методів обстеження пацієнта з одонтопатологією. Алгоритм вивчення і опису рентгенівських знімків. - оцінка стану ураженого зуба за результатом основних методів обстеження: огляду, зондування, горизонтальної та вертикальної перкусії, пальпації слизової оболонки в області проекції верхівки кореня; - методика проведення та інтерпретація результатів термодіагностики; - методика проведення та інтерпретація результатів електроодонтодіагностики (ЕОД); - методика проведення та інтерпретація результатів карієс-маркування (вітальне фарбування); - алгоритм вивчення і опису рентгенівських знімків; - алгоритм вивчення комп'ютерної томографії для діагностики одонтопатології; - методика проведення та інтерпретація результатів люмінесцентної і транслюмінаційної діагностики; - проведення діагностичних тестів (тест з анестезією, тест на препарування) та інтерпретація їх результатів; - методика визначення тригерних зон та обстеження місць виходу периферичних гілок трійчастого нерва; - визначення омичного опору твердих тканин зуба; - оцінка аналізів сечі, загального аналізу крові, аналізу крові на цукор, біохімічного аналізу крові, рН ротової рідини тощо.	2
4.	Засоби та методи індикації зубної біоплівки. Оцінка гігієнічного індексу. <i>Курація пацієнта з зубними відкладеннями з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*</i> - оцінка виду зубних відкладень за розташуванням, ступенем мінералізації, часом утворення; - методика проведення індикації мікробної біоплівки за допомогою барвників (таблеток, двоколірних подушечок Papoplak, рідин): інтерпретація результату; - методика визначення та інтерпретація результату гігієнічного	2

	індексу за Федоровим-Володкіною; - методика визначення інтерпретація результату гігієнічного індексу за Green-Vermillion; - методика оцінки індексу ефективності гігієни порожнини рота (Podshadley, Haley); - алгоритм курації пацієнта з зубними відкладеннями; - правила заповнення медичної карти стоматологічного хворого з зубними відкладеннями.	
5.	Проведення професійної гігієни порожнини рота. Ручний скейлінг: інструменти та методика застосування. Засоби для хімічного видалення зубних відкладень. Паста та інструменти для поліровки поверхонь зубів. Використання препаратів, що містять фтор для профілактики карієсу. - алгоритм проведення професійної гігієни порожнини рота; - видалення мінералізованих зубних відкладень ручним способом з використанням інструментів для скейлінгу (кюрети Лангера, Грейсі, набір крючків Закса тощо); - використання засобів для хімічного способу видалення біоплівки; - алгоритм проведення поліровки усіх поверхонь зубів з використанням торцевих щіток, паст, пластикових полірувальних штрипс тощо; - способи нанесення препаратів, що містять фтор для профілактики карієсу.	2
6.	Проведення професійної гігієни порожнини рота. Апаратні методи видалення зубних відкладень. Повітряно-абразивні системи (Air-flow), пневматичні та ультразвукові скейлери: показання, методика роботи. - склад набору, підготовка до застосування повітряно-абразивної системи Air-flow; - алгоритм видалення зубних відкладень повітряно-абразивним способом (Air flow); - відмінності механізму роботи магніто-стрикційного та п'єзо-електричного скейлера; - правила роботи зі звуковим, ультразвуковим скейлером; - алгоритм видалення зубних відкладень звуковим, ультразвуковим скейлером.	2
7.	Клінічна конференція «Засоби та методи професійної гігієни порожнини рота» **	2
Змістовний модуль 2. Діагностика та лікування карієсу та некаріозних уражень зубів.		
8.	Обстеження пацієнта та діагностика карієсу зубів. 1-й етап менеджменту карієсу: оцінка факторів ризику карієсу та захисту від карієсу Американської стоматологічної асоціації (ADA), CAMBRA та Cariogram. - алгоритм менеджменту пацієнта з карієсом за 4D-циклом; - оцінка і аналіз факторів ризику карієсу (ФПК) та захисту від карієсу у здорових та пацієнтів з карієсом за ADA (додаток 1 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - оцінка і аналіз факторів ризику карієсу (ФПК) та захисту від	2

	карієсу у здорових та пацієнтів з карієсом за CAMBRA; - оцінка і аналіз факторів ризику карієсу (ФПК) та захисту від карієсу у здорових та пацієнтів з карієсом з заповненням Cariogram; - визначення рівня карієсу у пацієнта за ступенем ризику карієсу (додаток 2 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - документація факторів ризику та захисту у формі 043/O; - оцінка структурно-функціональної резистентності твердих тканин зуба за ТЕР-тестом; - проведення та інтерпретація результатів КОШРЕ теста.	
9.	Обстеження пацієнта та діагностика карієсу зубів. 2-й етап менеджменту карієсу: виявлення та оцінка ступеня тяжкості карієсу та його активності. Комплексна діагностика карієсу зубів з поєднанням візуальної та рентгенологічної оцінки ступеня тяжкості та активності каріозного процесу. <i>Курація пацієнта з активними формами карієсу з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*</i>. - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта візуально-тактильним методом (огляд і зондування): оцінка поверхні (цілісність, текстура), глибини ураження; - визначення показання до проведення рентгенологічного дослідження (bitewing x-ray) при діагностиці карієсу зубів (додаток 4 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - оцінка результатів додаткових методів обстеження, проведених за показаннями; - поєднання рентгенографічних та клінічних ознак ступеня тяжкості карієсу за ICDAS (додаток 6 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - використання схеми діагностики карієсу зубів, що поєднує візуальну та рентгенологічну оцінку (додаток 3 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - визначення активності карієсу коронки за ICDAS (додаток 7 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - визначення ступеня тяжкості карієсу з урахуванням активності ураження (Додаток 5 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - визначення ступеня тяжкості карієсу кореня за ICDAS (додаток 8 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - проведення внутрішньосиндромної та позасиндромної диференційної діагностики різних фм карієсу; - встановлення клінічного діагнозу; курація пацієнта з активними формами карієсу з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*.	2
10.	3-й етап менеджменту карієсу: визначення найбільш оптимального плану лікування каріозного ураження, враховуючи стан пацієнта та зуба. Оцінка складності лікування карієсу. Складання індивідуального плану лікування: на рівні пацієнта та зуба	2

	- вибір індивідуального плану профілактики, лікування карієсу за блок-схемою плану лікування пацієнта (Додаток 9 до Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів»); - визначення оцінки складності лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 10); - складання схеми профілактики та контролю на рівні пацієнта для збереження зубів (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 11); - клінічна модель прийняття рішень щодо лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 17).	
11.	4-й етап менеджменту карієсу: розробка схеми профілактики і контролю та лікування пацієнта з початковим карієсом (ACDAS 1, 2). Схема неінвазивного лікування кавітованих і некавітованих каріозних уражень коронок та коренів зуба. - обґрунтування можливості консервативного методу лікування карієсу. - клінічна схема неінвазивного лікування каріозних уражень постійних зубів без наявності каріозних порожнин та з ними (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 12); - лікування карієсу за допомогою оцінки ризиків відповідно до CAMBRA (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 18); - місцеве застосування фтору для лікування активного початкового (некавітованого) карієсу; - використання електрофорезу для лікування початкового карієсу: ремінералізуючі засоби, методика проведення; - техніка проведення інфільтрації смолою системою "Icon"; - техніка глибокого фторування за Кнаппвостом; - техніка використання «Ремодента» для неінвазивного лікування карієсу; - складання індивідуальної схеми профілактики карієсу в залежності від групи ризику.	2
12.	Розробка схеми профілактики і контролю та лікування пацієнта з середнім карієсом: послідовність етапів та особливості виконання. Підходи до видалення каріозних тканин. Клінічний алгоритм застосування пломбувальних матеріалів для прямої реставрації зубів. <i>Курація пацієнта з неактивними формами карієсу з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*</i>. - етапи інвазивного лікування середнього активного карієсу; - мікроінвазивні техніки препарування каріозних порожнин для лікування кавітованого активного середнього карієсу ACIDAS 3; - клінічна модель прийняття рішень щодо лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 17); - клінічна схема підходів до видалення каріозних тканин при лікуванні вітальних постійних зубів, які не лікувалися ендодонтично	2

	(Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 15); - визначення підходів до видалення каріозних тканин та клінічна картина каріозного ураження (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 13); - клінічний алгоритм застосування пломбувальних матеріалів для прямої реставрації вітальних, ендодонтично нелікованих постійних зубів (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 16); - курація пацієнта з неактивними формами карієсу з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого.	
13.	Розробка схеми профілактики і контролю та лікування пацієнта з глибоким карієсом: послідовність етапів та особливості виконання. Одноетапний та двоетапний методи лікування активного глибокого карієсу. Лікувальні прокладки: групи, властивості, механізм дії, показання до використання. - клінічна модель прийняття рішень щодо лікування карієсу (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 17); - етапи односеансного методу лікування активного глибокого карієсу; - лікувальні прокладки для захисту та стимулювання пульпи при лікуванні активного глибокого карієсу: групи, властивості, механізм дії, особливості накладання; - етапи двосеансного методу лікування активного глибокого карієсу з використанням 2-етапного видалення каріозних тканин; - узагальнення клінічних рекомендацій та положень ефективної стоматологічної допомоги щодо видалення каріозних тканин та використання прямих реставраційних матеріалів при лікуванні каріозних ураженнях у вітальних, ендодонтично пролікованих постійних зубах (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 14); - клінічний алгоритм застосування пломбувальних матеріалів для прямої реставрації вітальних, ендодонтично нелікованих постійних зубів (Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. Додаток 16).	2
14.	Обстеження пацієнта та діагностика некаріозних уражень, які виникли в період фолікулярного розвитку зуба. - обстеження пацієнта та діагностика гіпоплазії емалі; - обстеження пацієнта та діагностика гіперплазії емалі; - обстеження пацієнта та діагностика флюорозу зубів; - діагностика аномалій розвитку і прорізування зубів (зуби Гетченсона, Фурньє, Пфлюгера тощо); - внутрішньосиндромна диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникли в період фолікулярного розвитку зуба; - позасиндромна диференційна діагностика некаріозних уражень, які виникли в період фолікулярного розвитку зуба з різними формами карієсу.	2

15.	Обстеження пацієнта та діагностика некаріозних уражень, які виникли після прорізування зуба. Зміни кольору зубів (дисколорити) та методи їх усунення. <i>Курація пацієнта з некаріозними ураженнями зубів з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*</i>. - обстеження пацієнта та діагностика клиноподібного дефекту; - обстеження пацієнта та діагностика ерозії емалі; - обстеження пацієнта та діагностика підвищеної стертості зубів; - обстеження пацієнта та діагностика хімічного некрозу твердих тканин зуба; - обстеження пацієнта та діагностика травм зубів. - внутрішньо- та позасиндромна діагностика карієса та некаріозних уражень зубів, які виникли після прорізування зубів; - заповнення розширеної медичної карти стоматологічного хворого з некаріозними ураженнями зубів.	2
16.	Лікування пацієнтів з некаріозними ураженнями зубів: етапи, обґрунтування вибору пломбувальних матеріалів. Сучасні десенситайзери для лікування гіперестезії твердих тканин зубів: групи, властивості. - вибір методу лікування пацієнтів з некаріозними ураженнями зубів в залежності від етіопатогенетичного чинника, виду , ступеня та глибини ураження; - групи препаратів для лікування гіперестезії, їх властивості; - методи введення лікарських речовин для лікування гіперестезії, - обґрунтування вибору пломбувальних матеріалів для прямої реставрації.	2
17.	Клінічна конференція (розбір клінічних кейсів) «Сучасні тренди діагностики і лікування каріозних та некаріозних уражень зубів» **	2
Змістовний модуль 3. Діагностика та лікування пульпіту		
18.	Обстеження пацієнта та діагностика зворотних форм пульпіту (гострий травматичний пульпіт, гіперемія пульпи, обмежений пульпіт). <i>Курація пацієнта зі зворотними формами пульпіту з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*</i>. - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта зі зворотними формами пульпіту: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта зі зворотними формами пульпіту; - внутрішньосиндромна диференціальна діагностика зворотних форм пульпіту; - позасиндромна диференціальна діагностика зворотних форм пульпіту; - курація пацієнта зі зворотними формами пульпіту з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*.	2
19.	Лікування пацієнта з пульпітом методом збереження життєдіяльності пульпи: послідовність та особливості	2

	проведення етапів, помилки та можливі ускладнення. Лікувальні пасти: групи, властивості, особливості застосування. - обґрунтування вибору біологічного методу лікування пульпіту; - послідовність етапів лікування біологічним методом; - вибір методу знеболення при лікуванні пульпіту біологічним методом; - обґрунтування вибору анестетиків для знеболення; - попередження можливих ускладнень при проведенні анестезії; - обґрунтування вибору лікувальних прокладок для біологічного методу лікування пульпіту; - особливості приготування, накладання, тривалості застосування лікувальних прокладок в залежності від форми пульпіту.	
20.	Лікування пацієнта з пульпітом методом вітальної ампутації: послідовність та особливості проведення етапів, помилки та можливі ускладнення. - обґрунтування вибору методу вітальної ампутації для лікування пульпіту; - послідовність етапів лікування методом вітальної ампутації; - вибір методу знеболення при лікуванні пульпіту методом вітальної ампутації; - обґрунтування вибору анестетиків для знеболення; - попередження можливих ускладнень при проведенні анестезії; - використання кофердаму для проведення ізоляції операційного поля; - проведення препарування каріозної порожнини (трепанації, видалення пломби) та розкриття порожнини зубів різних груп; - вибір засобів для зупинки кровочечі; - медикаментозні засоби для антисептичної обробки порожнини зуба при вітальній ампутації; - обґрунтування вибору лікувальних прокладок для накладання на куку пульпи; - послідовність відновлення дефекту коронки зуба пломбувальними матеріалами різних груп.	2
21.	Обстеження пацієнта та діагностика симптоматичних незворотних форм пульпіту (гострого дифузного та гнійного пульпіту). <i>Курація пацієнта з незворотними формами пульпіту з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*</i>. - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з незворотними формами симптоматичного пульпіту: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта з незворотними формами симптоматичного пульпіту; - внутрішньосиндромна диференціальна діагностика незворотних форм пульпіту; - позасиндромна диференціальна діагностика незворотних форм пульпіту; - курація пацієнта з незворотними формами симптоматичного пульпіту з заповненням розширеної медичної карти	2

	стоматологічного хворого*.	
22.	Лікування пацієнта з пульпітом методом вітальної екстирпації: послідовність та особливості проведення етапів, помилки та можливі ускладнення. - обґрунтування вибору методу вітальної екстирпації для лікування пульпіту; - послідовність етапів лікування методом вітальної експірації; - вибір методу та проведення знеболення при лікуванні пульпіту методом вітальної екстирпації; - накладання кофердаму для проведення ізоляції операційного поля; - проведення препарування каріозної порожнини (трепанції, видалення пломби) та розкриття порожнини зуба; - пошук вусть корневих каналів різними методами; - застосування лікарських речовин антисептичної та гемостатичної дії; - проведення інструментальної обробки корневих каналів ручними інструментами; - вибір силера при пломбуванні корневих каналів; - проведення пломбування корневих каналів методом центрального штифта та латеральної конденсації гутаперчі; - оцінка рентгенологічного контролю якості пломбування корневих каналів; - ефективність та ускладнення при лікуванні пульпіту методом вітальної екстирпації. - послідовність відновлення дефекту коронки зуба пломбувальними матеріалами різних груп.	2
23.	Обстеження хворого та діагностика хронічних форм пульпіту (фіброзний, гіпертрофічний, гангренозний, конкрементозний). Загострення хронічного пульпіту: причини, клініка, діагностика. - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з хронічними формами пульпіту: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта з хронічними формами пульпіту; - внутрішньосиндромна диференціальна діагностика хронічних форм пульпіту; - позасиндромна диференціальна діагностика хронічних форм пульпіту; - курація пацієнта з хронічними формами пульпіту з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*.	2
24.	Лікування пацієнта з пульпітом методом девітальної екстирпації: послідовність та особливості проведення етапів, помилки та можливі ускладнення. - обґрунтування вибору методу девітальної екстирпації для лікування пульпіту; - послідовність етапів ендодонтичного лікування методом девітальної експірації; - правила накладання девіталізуючих паст, можливі ускладнення;	2

	- проведення інструментальної обробки кореневих каналів ротаційними інструментами; - пломбування кореневих каналів методом конденсації розігрітої гутаперчі (система Термофіл, методика безперервної хвилі тощо); - оцінка рентгенологічного контролю якості пломбування кореневих каналів; - ефективність та ускладнення при лікуванні пульпіту методом девітальної екстирпації.	
25.	Обстеження хворого та діагностика загострення хронічних форм пульпіту - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з загостренням хронічного фіброзного пульпіту: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з загостренням хронічного гангренозного пульпіту: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з загостренням хронічного конкрементозного пульпіту: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта з загостренням хронічних форм пульпіту; - внутрішньосиндромна диференціальна діагностика гострих та загострених форм пульпіту; - позасиндромна диференціальна діагностика загострення хронічних форм пульпіту;	2
26.	Лікування пацієнта з пульпітом методом девітальної ампутації та комбінованим методом: послідовність та особливості проведення етапів, помилки та можливі ускладнення. Ефективність методів. - обґрунтування вибору девітальної ампутації і комбінованого методів для лікування пульпіту; - послідовність етапів ендодонтичного лікування методом девітальної ампутації; - правила накладання девіталізуючих паст, можливі ускладнення; - послідовність етапів ендодонтичного лікування девітальним комбінованим методом; - вибір силера для пломбування поганопрохідних кореневих каналів; - проведення муміфікації пульпи в непрохідних кореневих каналах; - оцінка ефективності та попередження ускладнень при лікуванні пульпіту методами девітальної ампутації та комбінованим.	2
27.	Клінічна конференція (розбір клінічних кейсів) «Помилки та ускладнення при діагностиці і лікуванні пульпіту» **	2
	Змістовний модуль 4. Діагностика та лікування періодонтиту.	
28.	Обстеження пацієнта та діагностика гострих форм верхівкового періодонтиту інфекційного та неінфекційного походження. <i>Курація пацієнта з гострими формами верхівкового періодонтиту з заповненням розширеної медичної карти</i>	2

	<i>стоматологічного хворого*</i>. - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з гострими формами верхівкового періодонтиту інфекційного походження: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з гострими формами верхівкового періодонтиту неінфекційного походження: характеристика больового синдрому, виявлення анамнезу захворювання; - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта з гострими формами верхівкового періодонтиту; - внутрішньосиндромна диференціальна діагностика гострих форм періодонтиту; - позасиндромна диференціальна діагностика гострих форм періодонтиту; - курація пацієнта з гострими формами верхівкового періодонтиту з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*.	
29.	Обстеження пацієнта та діагностика асимптоматичних (хронічних) форм верхівкового періодонтиту. Рентгенологічні ознаки патологічних процесів твердих тканин зуба та періапікальної ділянки. <i>Курація пацієнта з хронічними формами верхівкового періодонтиту з заповненням розширеної медичної карти стоматологічного хворого*</i>. - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з хронічними формами верхівкового періодонтиту: типові скарги, виявлення анамнезу захворювання; - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта з хронічними формами верхівкового періодонтиту; - рентгенологічні ознаки остеопору, остеосклерозу, деструкції кісткової тканини, гіперцементозу; - оцінювання та опис рентгенівського знімка хворих на різні форми верхівкового періодонтиту; - аналіз та оцінювання комп'ютерної томографії щелеп при діагностиці періодонтиту; - внутрішньосиндромна диференціальна діагностика хронічних форм періодонтиту; - позасиндромна диференціальна діагностика хронічних форм періодонтиту.	2
30.	Обстеження пацієнта та діагностика загострення хронічних форм верхівкового періодонтиту, верхівкового періодонтиту, ускладненого періоститом. - суб'єктивне обстеження (опитування) пацієнта з загостренням хронічних форм верхівкового періодонтиту: типові скарги, виявлення анамнезу захворювання; - об'єктивне клінічне обстеження пацієнта з загостренням хронічними формами верхівкового періодонтиту; - діагностика ускладнення періодонтиту періоститом; - оцінювання та опис рентгенівського знімка хворих з загостренням	2

	верхівкового періодонтиту; - аналіз та оцінювання комп'ютерної томографії для оцінки стану зубів та періапикальних тканин; - внутрішньосиндромна диференціальна діагностика загострення хронічних форм періодонтиту; - позасиндромна диференціальна діагностика загострення хронічних форм періодонтиту.	
31.	Відмінності ендодонтичного лікування різних форм верхівкового періодонтиту. Методи впливу на заапикальне вогнище інфекції та стимуляції остеогенезу. - особливості поетапного лікування гострих форм верхівкового періодонтиту інфекційного походження; - надання невідкладної допомоги пацієнту з гострим гнійним верхівковим періодонтитом та загостреними формами періодонтиту; - проведення антидот-терапії гострого медикаментозного періодонтиту; - вибір тактики лікування гострого травматичного періодонтиту в залежності від виду травми; - методи впливу на заапикальне вогнище інфекції та стимуляції остеогенезу при деструктивних формах періодонтиту; - використання нетвердіючих паст для тимчасового пломбування кореневих каналів; - призначення фізіотерапевтичних методів в комплексному лікуванні верхівкового періодонтиту; - особливості пломбування кореневих каналів при лікуванні періодонтиту; - оцінка ефективності та попередження ускладнень при лікуванні періодонтиту; - вибір варіанту та проведення відновлення коронки зубів після ендодонтичного лікування.	2
32.	Підсумковий контроль модуля 1. Захист практики	2
	Разом	64

* Примітка: курсивом виділені завдання по курації пацієнтів зі стоматологічними захворюваннями для написання розширених медичних карт стоматологічного хворого. Для їх оформлення виділяються додаткові 2 год самостійної роботи.

**Примітка: теми, за які обов'язково має бути отримана позитивна оцінка.

Самостійна робота

№ з/п	Зміст	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та підготовка до опрацювання практичних навичок	28
2.	Заповненням розширених медичних карт стоматологічного хворого (8 штук)	16
3.	Підготовка до виступів на клінічних конференціях, створення презентацій (3)	9

4.	Підготовка до ПМК	3
	Разом	56

Індивідуальні завдання

1. Створення презентацій для виступу на клінічних конференціях по:
 - діагностиці та лікуванню захворювань твердих тканин зуба каріозного та некаріозного походження, захворювань ендодонта;
 - диференційній діагностиці стоматологічних захворювань у клініці терапевтичної стоматології.
2. Підготовка наукових студентських робіт та доповіді на наукових студентських конференціях.
3. Участь у фахових студентських олімпіадах з дисципліни.
4. Участь у конкурсах професійної майстерності.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

Змістовий модуль 1 «Професійна гігієна порожнини рота: методи індикації мікробної біоплівки та видалення зубних відкладень».

1. Організація надання стоматологічної допомоги населенню України.
2. Організація роботи стоматологічного відділення поліклініки та стоматологічного кабінету терапевтичного профілю.
3. Гігієнічні вимоги, нормативи організації стоматологічного кабінету терапевтичного профілю.
4. Оснащення робочого місця лікаря-стоматолога: універсальні установки та зуболікарські крісла.
5. Поняття ергономіки в стоматології. Професійні захворювання лікаря-стоматолога та їх профілактика. Етика та деонтологія в стоматології.
6. Лікарський нагляд та контроль за стерилізацією.
7. Клінічні прояви та діагностика невідкладних станів на стоматологічному прийомі: обморок, колапс, алергологічний шок, гіпертонічний криз, гостра серцева недостатність тощо. Алгоритм надання допомоги при невідкладних станах на стоматологічному терапевтичному прийомі: набори медикаментів та протоколи надання невідкладної допомоги.
8. Принципи та схема обстеження стоматологічного хворого. Значення та інформативність суб'єктивного методу обстеження, послідовність його проведення.
9. Основні методи об'єктивного обстеження стоматологічного пацієнта: методика проведення, їх інформативність та значення.
10. Додаткові методи об'єктивного обстеження стоматологічного пацієнта: методика проведення, інтерпретація результатів.
11. Рентгенологічні методи діагностики (внутрішньоротова близькофокусна контактна рентгенографія, контактна рентгенографія вприкус, ортопантомографія, радіовізіографія). Рентгенологічні ознаки патологічних процесів.

12. Основні форми медичної документації стоматологічного терапевтичного прийому.
13. Гігієна порожнини рота. Засоби та методи. Склад, властивості мікробної біоплівки. Значення зубної бляшки в патогенезі карієсу зубів.
14. Визначення гігієнічного індексу за Федоровим-Володкіною, якісна і кількісна характеристика, інтерпретація результатів.
15. Визначення гігієнічного індексу за Green-Vermillion, інтерпретація результатів.
16. Зубні нашарування. Види, склад. Механізм утворення зубного нальоту та зубного каменю. Значення зубної бляшки у виникненні карієсу.
17. Поняття професійної чистки зубів. Визначення, методи видалення зубних відкладень, засоби та інструменти.

Змістовий модуль 2 «Діагностика та лікування карієсу та некаріозних уражень зубів».

1. Карієс зуба. Визначення. Епідеміологія карієсу: розповсюдженість, інтенсивність, приріст інтенсивності; методики їх визначення.
2. Карієс зуба. Визначення. Міжнародна система класифікації та управління карієсом ICCMS (коди ICDAS). 4D-цикл менеджменту карієсу.
3. Етіологія карієсу зубів. Види мікроорганізмів ротової порожнини. Фактори, що обумовлюють їх карієсогенність.
4. Тест емалевої резистентності. Суть, методика проведення, інтерпретація результатів.
5. Поняття структурної та функціональної резистентності емалі. Поняття та значення зубного ліквору.
6. Поняття резистентності твердих тканин зуба. Методика проведення та інтерпретація ТЕР-тесту.
7. Патоморфологія, клініка, діагностика активного та неактивного некавітованого карієсу (стадія білої та пігментованої плями).
8. Принцип неоперативного лікування активного некавітованого ураження: медикаментозні засоби та методики ремінералізуючої терапії.
9. Патоморфологія, клініка, діагностика початкового та середнього активного кавітованого карієсу.
10. Патоморфологія, клініка, діагностика початкового та середнього неактивно-го кавітованого карієсу.
11. Принцип лікування середнього активного кавітованого карієсу (код 3, 4).
12. Принцип лікування глибокого активного кавітованого карієсу (код 5, 6).
Підходи до видалення каріозних тканин.
13. Квітучий карієс: визначення, причини розвитку, клінічні прояви та діагностика.
14. Некаріозні ураження зубів. Класифікація за Патрикєєвим. Патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають до прорізування зубів: гіпоплазія, гіперплазія, ендемічний флюороз. Класифікація флюорозу зубів за А.К. Ніколішиним.
15. Патоморфологія, клініка та діагностика некаріозних уражень, що виникають після прорізування зубів: травматичні та хімічні ураження.

16. Гіперестезія зубів: причини розвитку, види.
17. Патоморфологія, клініка, діагностика, лікування клиноподібного дефекту.
18. Патоморфологія, клініка, діагностика, лікування ерозії емалі зуба.
19. Поняття реставрації зубів. Планування побудови реставрації. Інструменти та аксесуари для її проведення та фінішної обробки.

Змістовий модуль 3 «Діагностика та лікування пульпіту».

1. Пульпіт. Пульпіт. Етіологія, патогенез, класифікації Є.М. Гофунга, КМІ (Е.С. Яворська, Л.І.Урбанович, 1964), МКХ-10), Американської Асоціації Ендодонтистів (American Association of Endodontists, 2013).
2. Причини виникнення та клінічні прояви гострого травматичного пульпіту.
3. Патоморфологія, клініка, діагностика зворотних форм пульпітів (гострий травматичний пульпіт, гіперемія пульпи, обмежений пульпіт).
4. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика симптоматичних незворотних форм пульпіту (гострого дифузного та гнійного пульпіту).
5. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика хронічних форм пульпіту (фіброзний, гіпертрофічний, гангренозний, конкрементозний).
6. Загострення хронічного пульпіту: причини, клініка, діагностика.
7. Диференціальна діагностика глибокого карієсу та зворотних форм пульпіту.
8. Диференційна діагностика незворотних форм пульпіту та гострого гаймориту.
9. Диференційна діагностика гострого незворотних форм пульпіту та невралгії трійчастого нерва.
10. Диференційна діагностика зворотних та незворотних форм пульпіту.
11. Диференційна діагностика середнього карієсу та ерозії емалі.
12. Диференційна діагностика середнього карієсу та клиноподібного дефекту.
13. Диференційна діагностика глибокого карієсу незворотних форм пульпіту.
14. Біологічний метод лікування пульпіту. Суть. Показання та протипоказання. Послідовність та особливості етапів лікування. Обґрунтування вибору лікувальних паст.
15. Вітальна ампутація: визначення, показання, протипоказання.
16. Вітальна екстирпація: визначення, показання та протипоказання.
17. Девітальна екстирпація. Визначення, показання та протипоказання.
18. Комбінований метод лікування пульпіту. Визначення, показання до використання. Ефективність методу. Можливі ускладнення.
19. Девітальна ампутація. Визначення. Показання та протипоказання. Ефективність методу. Можливі ускладнення.
20. Вибір сілера для пломбування кореневих каналів при пульпіті: групи, властивості, показання до застосування.
21. Способи пломбування кореневих каналів при лікуванні пульпіту: метод центрального штифта, вертикальної конденсації гутаперчі, холодної і теплої латеральної конденсації гутаперчі. Помилки та ускладнення.

Змістовий модуль 4 «Діагностика та лікування періодонтиту»

1. Періодонтит. Визначення, етіологія та патогенез. Класифікація періодонтитів за І.Г.Лукомським, М.І.Грошиковим, С.А.Вайндрухом, МКХ-10, WHO, 1995).

2. Причини розвитку та клінічні прояви гострого верхівкового травматичного періодонтиту. Класифікація травм за Чуприкіною Н.М. (1985).
3. Причини розвитку та клінічні прояви гострого верхівкового медикаментозного періодонтиту.
4. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика симптоматичних (гострих) форм періодонтиту інфекційного походження (серозний та гнійний періодонтит).
5. Патоморфологія, клініка, діагностика, диференціальна діагностика асимптоматичних (хронічних) форм верхівкового періодонтиту (фіброзний, гранулюючий, гранульоматозний.)
6. Патоморфологія, клініка, діагностика загострення хронічних форм періодонтиту.
7. Диференційна діагностика неактивного середнього карієсу та асимптоматичного (хронічного) періодонтиту.
8. Диференційна діагностика симптоматичного пульпіту та періодонтиту.
9. Диференційна діагностика асимптоматичного пульпіту та періодонтиту.
10. Внутрішньо синдромна диференційна діагностика асимптоматичних форм періодонтиту.
11. Принципи лікування верхівкового періодонтиту інфекційної етіології.

Перелік практичних навичок для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю

Змістовий модуль 1 «Професійна гігієна порожнини рота: методи індикації мікробної біоплівки та видалення зубних відкладень».

1. Надати лікарську допомогу при непритомності, колапсі, шоці, алергічних реакціях, гіпертонічному кризі.
2. Провести суб'єктивне обстеження пацієнта та інтерпретувати результат: зібрати скарги, анамнез захворювання і життя (соціальний, медичний, поведінковий, стоматологічний).
3. Провести основні методи об'єктивного обстеження та інтерпретувати результат: зовнішній огляд пацієнта, огляд присінка та власне порожнини рота.
4. Провести обстеження місця захворювання: огляд каріозної порожнини, зондування, перкусію, пальпацію.
5. Провести допоміжні методи обстеження пацієнта та інтерпретувати результат: термодіагностику, ЕОД, карієс-маркування (вітальне фарбування) тощо.
6. Дати оцінку результатів допоміжних методів обстеження пацієнта: термодіагностики, ЕОД, карієс-маркування (вітальне фарбування) тощо.
7. Оцінити результати клінічних аналізів крові та сечі.
8. Заповнити амбулаторну карту стоматологічного хворого, листок щоденного обліку пацієнтів.
9. Виписати направлення в фізіотерапевтичний кабінет, на консультацію до інших спеціалістів, на рентгенологічне, алергологічне обстеження.
10. Провести індикацію мікробної біоплівки та інтерпретувати результат за допомогою барвників (таблеток, двоколірних подушечок Rapoplak, рідин).

11. Провести визначення та інтерпритувати результат гігієнічного індексу за Федоровим-Володкіною;
12. Провести визначення, інтерпритувати результат гігієнічного індексу за Green-Vermillion;
13. Провести визначення та інтерпритувати результату гігієнічного індексу за Silness-Loe;
14. Провести визначення ефективності гігієни порожнини рота (Podshadley, Haley).

Змістовий модуль 2 «Діагностика та лікування карієсу та некаріозних уражень зубів».

1. Діагностувати некаріозні ураження, що виникають до прорізування зубів: гіпоплазія, гіперплазію, флюороз зубів тощо.
2. Діагностувати некаріозні ураження, що виникають після прорізування зубів: травматичні ураження, хімічні ураження, ерозія емалі, гіперестезія, клиноподібний дефект.
3. Визначити розповсюдженість, інтенсивність та приріст інтенсивності карієсу.
4. Визначити стан резистентності емалі (тест емалевої резистентності).
5. Діагностувати різні форми карієсу, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
6. Провести внутрішньосиндромну диференціальну діагностику різних форм карієсу.
7. Діагностувати квітучий карієс, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
8. Призначити неоперативне лікування некавітованого та початкового кавітованого карієсу (ремінералізуючу терапію).
9. Призначити оперативне лікування кавітованих форм карієсу.

Змістовий модуль 3 «Діагностика та лікування пульпіту».

1. Діагностувати різні за етіологією, патоморфологічними проявами форми зворотного та незворотного запалення пульпи, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.
2. Надати невідкладну допомогу пацієнту з симптоматичним незворотним пульпітом.
3. Призначити по показанням лікування пульпіту методом збереження життєдіяльності пульпи. Обрати лікарські речовини для відновлення коронкової та кореневої пульпи.
4. Призначити по показанням лікування пульпіту вітальним ампутаційним методом. Обрати лікарські речовини для відновлення культі пульпи.
5. Призначити по показанням лікування пульпіту вітальним екстирпаційним методом. Обрати лікарські речовини гемостатичної, антисептичної дії.
6. Призначити по показанням лікування пульпіту девітальним екстирпаційним методом. Обрати лікарські речовини для девіталізації пульпи.
7. Призначити по показанням лікування пульпіту девітальним ампутаційним методом. Обрати лікарські речовини для муміфікації пульпи та імпрегнації корневих каналів.

8. Призначити по показанням та провести лікування пульпіту девітальним комбінованим методом. Обрати лікарські речовини для муміфікації пульпи, імпрегнації кореневих каналів, хемо-механічної обробки прохідних кореневих каналів.

9. Диференційовано обрати силери різних груп для різних клінічних ситуацій при лікуванні пульпітів.

Змістовий модуль 4 «Діагностика та лікування періодонтиту».

1. Діагностувати різні за етіологією, патоморфологічними проявами форми симптоматичного (гострого) та асимптоматичного (хронічного) запалення верхівкового періодонтиту, використовуючи основні та додаткові методи обстеження.

2. Проводити внутрішньосиндромну диференціальну діагностику різних форм верхівкового періодонтиту.

3. Проводити позасиндромну диференціальну діагностику різних форм верхівкового періодонтиту.

4. Проводити рентгенологічну діагностику асимптоматичних форм періодонтиту.

5. Призначити лікування гострих форм верхівкового періодонтиту в залежності від етіологічних факторів.

6. Обрати методи впливу на заапикальне вогнище інфекції в залежності від форми запалення, групи зубів тощо.

7. Призначити лікування асимптоматичного верхівкового періодонтиту в одне відвідування.

8. Виявляти та аналізувати помилки, допущені в діагностиці та на етапах лікування періодонтиту.

Методи навчання

При вивченні модуля 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» використовуються наступні методи навчання:

- вербальні (пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, проведення експерименту, практики).
- пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні, які передбачають пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
- репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- метод проблемного викладу, котрий полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання, при цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача; цей МН реалізується шляхом навчання студентів на проблемних ситуаціях з метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;

- частково-пошуковий або евристичний, спрямований на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- дослідницький, сутність якого полягає у організації викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Також використовуються методи навчання:

- що забезпечують сприймання і засвоєння знань студентами (самостійна робота, інструктаж, консультація);
- для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок (практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці, проведення практики);
- для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- для заохочення і покарання.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Форми та методи оцінювання

Методи контролю: усне опитування, опанування практичних навичок.

- за зв'язком з процесом навчання: включений і відстрочений;
- за часом реалізації: попередній (вихідний) — проводиться безпосередньо перед навчанням і дозволяє правильно оцінити початковий рівень знань студента та спланувати навчання; поточний — здійснюється на кожному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу;
- тематичний (етапний) рубіжний — проводиться після завершення певного етапу навчання; підсумковий — слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з певної навчальної дисципліни.

Форми поточного контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда.
2. Практична перевірка сформованих професійних умінь. Проводиться за результатами виконання практичної роботи наприкінці заняття.
3. Тестовий контроль.
4. Методи самооцінки та самоконтролю.

Практична перевірка застосовується для оцінки оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок, і проводиться під час проведення практичних занять та клінічних конференцій. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою Здобувач вищої освіти усвідомив теоретичні основи цих дій та може використовувати їх на практиці.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення студентом правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Метод самооцінки. Передбачає об'єктивне оцінювання студентом досягнутих практичних результатів.

Для формування здатності до самоконтроля і самооцінки викладач мотивує виставляння оцінки, пропонує студентові самому оцінити свою роботу. Дієвим засобом є й організація взаємоконтролю, рецензування робіт товаришів. При цьому Здобувачі вищої освіти ознайомлюються із нормами й критеріями оцінювання знань та практичних навиків. Взяття до уваги результатів самоконтролю і самооцінки знань викладачем при виставленні кінцевої оцінки робить їх вагомими, позитивно впливає на формування відповідальності за навчальну роботу, на виховання чесності, принциповості, почуття власної гідності, дотримання принципів академічної доброчесності.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включає вхідний, поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину

		теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	Е	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними працівниками кафедри під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, вирішення тестів та ситуаційних завдань з бази даних «Крок 2. Стоматологія», оцінки виконання маніпуляцій, оцінки виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на клінічних конференціях тощо. По завершенню вивчення тем модуля розраховується середнє арифметичне значення оцінки та переводиться у бали відповідно табл. 2.

Таблиця № 2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (А)	Бали за поточну успішність з модуля (А * 24)	Бали за ПМК з модуля (А*16)	Бали за модуль та/або екзамен (А*24 + А*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
--	--	-----------------------------	---	----------------	---------------------

2	48	32	80	F FX	2 Незадові- льно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122		
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		

4,2	101	67	168	А	5 відмінно
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180		
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

У разі, якщо середній бал поточної успішності за модуль не досягає мінімального (3,0 бали). здобувач вищої освіти зобов'язаний перескладати «2». Дозвіл на відпрацювання поточної оцінки «2» надає завідувач кафедри лише з метою досягнення здобувачем вищої освіти мінімальної кількості балів для допуску до підсумкового контролю. Стандартизований перелік завдань для перескладання «2» регламентується робочою навчальною для відповідної теми заняття. Перескладання здійснюється викладачем, призначеним завідувачем чи завучем кафедри. Кількість перескладань поточної «2» обмежена двома спробами.

Проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології» і проводиться на останньому занятті модуля. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті» https://pdmu.edu.ua/storage/departments-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYUkpw1JoSJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf.

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які

- ✓ набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище);
- ✓ не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять;
- ✓ приймали активну участь у клінічних конференціях з створенням презентацій клінічних випадків або з окремих питань;
- ✓ мають належно оформлені розширені медичні картки стоматологічного пацієнта (7 штук), перевірені та підписані викладачем.

ПМК приймають науково-педагогічні працівники, визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти допустимо залучати до прийому ПМК науково-педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах. Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується.

Питання (ситуаційні задачі з бази Крок 2. Стоматологія, практичні завдання щодо діагностики та лікування одонтологічних захворювань тощо), які виносяться на ПМК формулюються таким чином, щоб еталонна відповідь здобувача вищої освіти на кожне орієнтовно тривала до 3-5 хвилин. Питання охоплюють найбільш значущі розділи робочої навчальної програми, які в достатній мірі висвітлені в літературних джерелах, рекомендованих як основні (базові) при вивченні відповідної дисципліни.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 і виконали всі вимоги до допуску до ПМК звільняються від його складання і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно (до додатку 1), при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає **50 балів**. **Максимальна кількість балів за ПМК складає 80 балів**. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Здобувач вищої освіти має право на перескладання модулю з дозволу завідувача кафедри після ліквідації пропущених занять, дооформлення необхідної документації. Після перескладання кафедра інформує деканат про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). Здобувач вищої освіти має право на перескладання ПМК, двічі – перший раз викладачу з обов'язковою присутністю завідувача відповідної кафедри, другий раз – комісії, склад якої визначається деканом факультету (директором інституту). У виняткових випадках додаткове комісійне перескладання ПМК може бути проведено за рішенням ректорату Полтавського державного медичного університету.

Оцінка з дисципліни. Оцінка з дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» виставляється за традиційною (національною) 4-бальною шкалою на основі середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою дисципліни.

Шкала переводу середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою дисциплін та для всіх кафедр є єдиною (таблиця 3).

Оцінка з дисципліни не виводиться (не конвертується) в оцінки ECTS.

Оцінка з дисципліни виставляється студенту не пізніше ніж на наступний робочий день після останнього підсумкового модульного контролю лише в тому разі, якщо здобувач вищої освіти має всі зараховані модулі.

Таблиця 3. Переведення середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою

Середня кількість балів за всі модулі дисципліни	Традиційна оцінка за 4-бальною шкалою
122 – 139,99	3
140 – 179,99	4
180 – 200	5

Студент, який протягом вивчення дисципліни успішно склав усі модулі, має право підвищити оцінку за традиційною 4-бальною шкалою та оцінку ECTS з дисципліни винятково з дозволу ректора або першого проректора лише на випускному курсі.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни ОК «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуль 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології»;
2. Силабус для студентів з вивчення дисципліни ОК «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуль 1 «Клінічне навчання (навчальна практика) з терапевтичної стоматології»;
3. Мультимедійні презентації чи навчальні кейси за темами практичних занять згідно плану;
4. Теоретичні питання та практичні завдання для контролю засвоєння змістових модулів;
5. Ситуаційні задачі з банку ліцензійного іспиту «Крок 2» до кожного практичного заняття з алгоритмами їх вирішення;
6. Перелік рекомендованої літератури за змістовими модулями.

15. Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Терапевтична стоматологія: у 4 т.: підручник. Т. 2. Карієс. Пульпіт. Періодонтит. Ротовий сепсис: / М.Ф.Данилевський, А.В.Борисенко, Л.Ф.Сідельнікова та ін.; за ред. А.В.Борисенка. — 3-є вид. (стереотипне).- К.: ВСВ "Медицина", 2020. - 592 с.
2. Карієс зубів. Клінічна настанова, заснована на доказах. ДП «Державний експертний центр МОЗ України». Київ, 2024. – 66 с. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/2024_kn_kariyes_zubiv.pdf
3. Стандарт медичної допомоги. Карієс зубів. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 23 травня 2024 року № 869. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/smd_869_23052024.pdf

Допоміжна

1. Алгоритми практичних навичок з пропедевтики терапевтичної стоматології: навчальний посібник. / І.М. Ткаченко, І.Я. Марченко, М.А. Шундрік та ін. - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2020 р. - 172 с.

2. Algorithms of Practical Skills in Propaedeutics of Therapeutic Dentistry / Tkachenko I.M., Marchenko I.Y., Shundrik M.A. – Poltava: “ASMI”, 2021. – 160 p.
3. Bobyriov V.M. «Pharmacotherapy in dentistry»: навчальний посібник. Vinnytsia: Nova Knyha, 2020.
4. Carlos Rocha Gomes Torres. Modern Operative Dentistry // Springer — 2020. – 720 p.
5. Louis H. Berman, Kenneth M. Hargreaves, Ilan Rotstein Cohen’s Pathways of the Pulp / Twelfth edition // Elsevier. – 2021. – 3488 p.
6. Mahmoud Torabinejad, Ashraf F. Fouad, Shahrokh Shabahang Endodontics. Principles and Practice / Sixth edition // Elsevier. – 2021. -- 501 p.
7. V. Gopikrishna Grossman’s endodontic practice / 14th edition // Wolters Kluwer Health. – 2021. – 517 p.

16. Інформаційні ресурси

- <http://www.nature.com/bdj/journal/v213/n9/abs/sj.bdj.2012.1007.html?foxtrotcallback=true>
- https://www.ncbi.nlm.nih.gov/labs/journals/pract-periodontics-aesthet-dent/?issue=9002247_000012_000008
- http://www.quintpub.com/journals/ejed/journal_contents.php?journal_name=EJED¤t=1#.WcqsZdSLSt8
- [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1708-8240](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1708-8240)
- <http://www.scadent.org/node/9>
- <http://eurendodj.com/eng/sayfalar/97/Aims-and-Scope>
- [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1365-2591](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1365-2591)
- [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1747-4477](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1747-4477)
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3881297/>
- <http://journals.sbm.u.ac.ir/iej>
- <http://www.jendodon.com/>
- https://www.researchgate.net/publication/259722825_Pathogenesis_of_Apical_Periodontitis_a_Literature_Review
- http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8
- http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html
- http://nashol.com/2011041354397/propedevtika-stomatologicheskikh_zabolevanii-skorikova-l-a-volkov-v-a-bajenova-n-p.html
- <http://www.booksmed.com/stomatologiya/2393-propedevtika-stomatologicheskikh-zabolevanii-skorikova.html>
- http://dental-ss.org.ua/load/kniga_stomatologia/terapevticheskaja/8
- http://stomatbook.blogspot.com/p/blog-page_14.html
- <http://www.booksmed.com/stomatologiya/153-terapevticheskaya-stomatologiya-borovskij.html>
- https://discovery.dundee.ac.uk/ws/portalfiles/portal/41496491/Author_Accepted_Manuscript.pdf
- https://www.dec.gov.ua/wpcontent/uploads/2024/05/smd_869_23052024.pdf

Розробники: д.мед.н., професор **Ткаченко І.М.**,
к.мед.н., доцент **Марченко І.Я.**

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра пропедевтики хірургічної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»
«28» серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради
міжнародного факультету
Протокол від 30 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 3-Й КУРС
Модуль 2. Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної
стоматології

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

другий (магістерський)
22 «Охорона здоров'я»
221 «Стоматологія»
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
III курс 6 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики хірургічної
стоматології
Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Новіков Вадим Михайлович Панькевич Артур Іванович Дубровіна Олена Віталіївна Резвіна Катерина Юріївна Гоголь Андрій Михайлович Колісник Інна Анатоліївна Горбаченко Олег Борисович Коросташова Марія Анатоліївна	д. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н. к. мед. н.	професор доцент доцент доцент доцент доцент доцент доцент
Профайл викладачів	Викладачі кафедри		
Контактний телефон	+380532565130 +380981086625 +380994653422		
E-mail:	khirstom@ukr.net		
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	Сторінка кафедри		

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс»

Кількість кредитів / годин – 10,0 / 300 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 160 год.

Самостійна робота (год.) – 140 год.

Вид контролю – ПМК

Обсяг Модуля 2. «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології»

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60, із них:

Лекції (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32

Самостійна робота (год.) – 28

Вид контролю – ПМК.

Політика навчальної дисципліни

При вивченні навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» модуля 2 Полтавського державного медичного університету викладачі, здобувачі освіти діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу Полтавського державного медичного університету положення про організацію освітнього процесу ([1](#)), робочої

програми навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс», Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (2), Положення про організацію самостійної роботи здобувачів освіти Полтавський державний медичний університет (3) правил внутрішнього розпорядку для здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (4), Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університету (5), Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (6), Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ (7), Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці (8), Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (9), Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету (10), Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні здобувачів освіти Полтавського державного медичного університету (11), та ін.

Протягом навчання здобувачам освіти неприпустимо пропускати чи запізнюватися на заняття, слід дотримуватися правил поведінки та деонтологічних норм при спілкуванні з хворими. Заняття необхідно відвідувати у належній формі одягу, регулярно готувати теоретичний матеріал, під час опитування відключати мобільні пристрої.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Хірургічна стоматологія – одна з самостійних клінічних дисциплін стоматології, що вивчає хірургічні захворювання і ушкодження зубів, органів порожнини рота, обличчя і шиї, кісток лицевого скелета, при яких необхідне комплексне лікування. Серед методів такого лікування оперативні втручання – провідні.

Предметом вивчення модуля 2 на III курсі є засвоєння технологій місцевої анестезії у щелепно-лицевій ділянці, операції видалення зуба та зубозберігаючих оперативних втручань, діагностування ускладнень місцевого знеболювання та операції видалення зуба, надання допомоги у випадку їх виникнення.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити

Засвоєння модуля 2 базується на знаннях отриманих при вивченні анатомії та гістології, фізіології тканин і органів щелепно-лицевої ділянки, патологічної анатомії, патологічної фізіології, фармакології, медичної фізики, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити

Знання необхідні для подальшого вивчення хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії (інтернатура, клінічна ординатура). Здобувачі освіти повинні знати методики місцевого знеболення, засвоїти хірургічний стоматологічний інструментарій і техніку операції видалення зуба та інших втручань, знати клініку, діагностику, та запропонувати методи лікування періодонтиту, періоститу, остеомієліту та їх ускладнень.

Мета та завдання навчальної дисципліни, в тому числі модуля 2.

Метою навчальної дисципліни є навчити здобувачів освіти 3 курсу стоматологічного факультету теорії, практичним навичкам з дисципліни «хірургічна стоматологія».

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення способів проведення місцевого та загального знеболення в практиці хірурга-стоматолога;
- засвоєння технології операції видалення зуба;
- вивчення симптоматики невідкладних станів в практиці хірурга-стоматолога, надання невідкладної допомоги;
- вивчення методів діагностики та лікування абсцесів та флегмон голови та шиї;
- реалізація цілей і завдань сталого розвитку:
 - Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя;
 - Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні):

Дисципліна, в тому числі модуль 2, забезпечує набуття здобувачам освіти **компетентностей**:

- **Інтегральна:** здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
- **Загальні:**
 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
 11. Здатність працювати в команді.

16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні):

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.

4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.

8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.

9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.

12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.

14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.

16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна, в тому числі модуль 2

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (засписком 2.1).

6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в

тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенні вивчення модуля 2 «Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології» здобувачі освіти повинні

знати:

- анатомо-фізіологічні, вікові та статеві особливості здорового та хворого організму людини, взаємозв'язок функціональних систем організму і рівня їх регуляції; причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізм їх розвитку і клінічних проявів, клініко-лабораторні симптоми захворювань і їх синдроми;
- методи обстеження хворих лікарем-стоматологом; значення спеціальних та допоміжних методів дослідження для диференціальної діагностики стоматологічних захворювань; рентгенівську семіотику захворювань зубів і навкол зубних тканин;
- методи знеболення та реанімації в умовах стоматологічної поліклініки та стаціонару; показання та протипоказання до оперативних втручань в умовах амбулаторії та стаціонару;
- етіологію та патогенез основних стоматологічних захворювань, їх вплив на органи і системи людського організму, клінічні прояви стоматологічної патології в щелепно-лицевій ділянці, показання до застосування хірургічних методів лікування в стоматології;
- профілактику, клініку та лікування запальних процесів щелепно-лицевої ділянки, захворювань скронево-нижньощелепового суглобу, слинних залоз.

вміти:

- проводити обстеження пацієнта і заповнювати медичну документацію;
- доповісти про хворого викладачеві;
- обґрунтувати діагноз та скласти план лікування;
- інтерпретувати дані рентгенологічних методів дослідження;
- застосовувати основні принципи асептики та антисептики в умовах амбулаторії та хірургічного стоматологічного стаціонару;
- застосовувати різні види місцевого знеболення;
- надавати невідкладну допомогу;
- виконати операцію видалення зуба;
- діагностувати запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

Робочою навчальною програмою не передбачено

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

Робочою навчальною програмою не передбачено

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 2.		
Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології.		
1.	Методики знеболення під час оперативних втручань на верхній щелепі. Центральні анестезії. Самостійна робота студентів з прийому та курації хворих в поліклініці. – Топографо-анатомічні особливості будови крилоподібно-піднебінної ямки і верхньощелепного нерва та зони іннервації його гілок. – Показання до виконання крилопіднебінної анестезії. – Шляхи проведення крилопіднебінної анестезії. – Особливості проведення центрального (стовбурового) провідникового знеболювання у крилоподібно-піднебінній ямці. – Медикаментозне та інструментальне оснащення для проведення крилопіднебінної анестезії.	2
2.	Методики знеболення під час оперативних втручань на верхній щелепі. Внутрішньоротові та позаротові периферичні анестезії. – Гілки верхньощелепного нерва та зона їх іннервації. – Блокада верхніх задніх альвеолярних нервів. – Блокада підочноямкового нерва. – Блокада задніх верхніх альвеолярних нервів. – Блокада носопіднебінного нерва. – Блокада великого піднебінного нерва.	2
3.	Методики знеболення при оперативних втручаннях на нижній щелепі. Центральні анестезії. – Будова та топографія нижньощелепного нерва. – Чутливі та рухові гілки нижньощелепного нерва та їх топографія. – Надвиличний, підвиличний, орбітальний та піднижньощелепний шляхи центральної анестезії нижньощелепного нерва. – Показання до застосування центральної анестезії на нижній щелепі.	2
4.	Методики знеболення при оперативних втручаннях на нижній щелепі. Внутрішньоротові та позаротові периферичні анестезії.	2

№ з/п	Назва теми	Кількіст ь годин
	– Види внутрішньоротових периферичних анестезій на нижній щелепі. – Способи виконання анестезій біля мандибулярного отвору. – Торусальна анестезія. – Ментальна анестезія. – Щічна анестезія. – Язикова анестезія. – Методики виключення термінальних гілочок нижньощелепного нерва. Показання для застосування інфільтраційної анестезії при операціях в ділянці нижньої щелепи і прилеглих м'яких тканинах.	
5.	Ускладнення під час місцевого знеболення. Діагностика, лікування. Практичні заходи з їх попередження. Мінімізація негативного впливу на пацієнта та довкілля (ЦСР 12 – відповідальне споживання та виробництво). – Ускладнення загального характеру. – Ускладнення місцевого характеру. – Діагностика загальних ускладнень. – Надання невідкладної допомоги при виникненні ускладнень загального характеру. – Діагностика ускладнень місцевого характеру. – Допомогу при ускладненнях місцевого характеру. – Методи профілактики виникнення ускладнень місцевого характеру.	2
6.	Операція видалення зуба. Показання та протипоказання, етапи. – Особливості будови верхньої та нижньої щелеп та зубів. – Показання та протипоказання до операції видалення зуба. – Встановлення показань та протипоказань до її проведення. – Підготовчий етап: обстеження, підготовка хворого, обробка операційного поля та обробка рук хірурга. – Виконання етапів операції видалення зуба.	2
7.	Методика типового видалення зубів та коренів на верхній щелепі. Інструментарій для видалення зубів та коренів на верхній щелепі. – Будова зубів верхньої щелепи. – Анестезії для видалення різних груп зубів на верхній щелепі. – Загальні принципи будови щипців та елеваторів для видалення зубів і коренів на верхній щелепі. – Особливості видалення різців верхньої щелепи. – Особливості видалення іклів верхньої щелепи.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	– Особливості видалення премолярів верхньої щелепи. – Особливості видалення молярів верхньої щелепи.	
8.	Методика типового видалення зубів та коренів на нижній щелепі. Інструментарій для видалення зубів та коренів на нижній щелепі. – Будова зубів нижньої щелепи. – Анестезії для видалення різних груп зубів на нижньої щелепі. – Загальні принципи будови щипців та елеваторів для видалення зубів і коренів на нижньої щелепі. – Особливості видалення різців нижньої щелепи. – Особливості видалення іклів нижньої щелепи. – Особливості видалення премолярів нижньої щелепи. – Особливості видалення молярів нижньої щелепи.	2
9.	Атипове видалення зуба. Методика альвеолотомії та альвеолектотомії. Догляд за післяопераційними хворими. Загоювання ран. – Підготовка хворого до операції атипового видалення зубів і коренів. – Інструментарій для атипового видалення зубів і коренів. – Методики, що застосовуються при складному видаленні окремих груп зубів і їх коренів на верхній і нижній щелепі. – Методики атипового видалення окремих груп зубів і їх коренів на верхній і нижній щелепі. – Особливості видалення ретенуваних зубів на верхній і нижній щелепі. – Стадії та особливості загоювання ран після операції видалення зуба.	2
10.	Ускладнення під час та після операції видалення зуба. Діагностика, лікування. Практичні заходи з їх попередження. – Частота та структура ускладнень операції видалення зуба. – Вплив суб'єктивних та об'єктивних факторів на розвиток ускладнень. – Особливості видалення зубів у хворих з супутніми захворюваннями. – Допомога при загальних ускладненнях операції видалення зуба. – Структура місцевих ускладнень: перелом коронки зуба або його кореня, вивих та перелом сусідніх зубів, зміщення зубів у товщу м'яких тканин, відламування ділянок кісткової тканини, відлом горба верхньої щелепи, перелом нижньої щелепи, порушення цілісності дна	2

№ з/п	Назва теми	Кількіст ь годин
	гайморової порожнини, попадання кореня в гайморову пазуху, вивих нижньої щелепи, розрив слизової оболонки, порушення чутливості (парестезія, гіпестезія) нерва, кровотеча. – Місцеві ускладнення, що виникають після видалення зубів, причина, профілактика. – Лікування лункової кровотечі, альвеоліта, неврита ямкового нерва.	
11.	Утруднене прорізування зубів “мудрості”. Перикороніт. Клініка, діагностика ускладнень, лікування. Показання до видалення та методика атипового видалення. – Класифікація запальних ускладнень при прорізуванні зуба «мудрості». – Етіологія та патогенез утрудненого прорізування нижніх третіх молярів. – Клініка, основні симптоми перикороніту. – Невідкладна допомога і лікування при утрудненому прорізуванні нижніх третіх молярів.	2
12.	Хвороби прорізування зубів. Дистопія, ретенція. Клініка, діагностика, методи хірургічного лікування. Важливість ранньої діагностики та скринінгу (ЦСР 3 – міцне здоров'я і благополуччя). – Класифікація хвороб прорізування зубів. – Етіологія та патогенез дистопії та ретенції. – Клініка, основні симптоми дистопії та ретенції. – Методи лікування дистопії та ретенції зубів: консервативні, консервативно-хірургічні, хірургічні.	2
13.	Гострий періодонтит. Клініка, діагностика, лікування. Хронічний періодонтит. Одонтогенна гранульома щелепно-лицевої ділянки. Клініка, діагностика, лікування. – Особливості будови та функції періодонту. – Етіологія, патогенез, класифікація, клініка гострого періодонтиту. – Лікування гострого періодонтиту. – Етіологія, патогенез хронічного періодонтиту. – Клініко-рентгенологічна класифікація хронічного періодонтиту. – Клінічний перебіг різних форм хронічного періодонтиту.	2
14.	Хірургічні методи лікування хронічного періодонтиту. Резекція верхівки кореня, гемісекція, коронорадикулярна сепарація, реплантація, імплантація. – Особливості розташування коренів зубів верхньої щелепи.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	– Особливості розташування коренів нижньої щелепи. – Різновиди хірургічних методів лікування хронічного періодонтиту: резекція верхівки кореня, гемісекція, коронорадикулярна сепарація, реплантація, імплантація. – Показання та протипоказання до проведення хірургічних методів лікування хронічних періодонтитів. – Ускладнення їх профілактика.	
15.	Одонтогенний періостит щелеп. Класифікація, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, їх профілактика. – Етіологія та патогенез одонтогенного періоститу щелеп. – Класифікація періоститів щелеп. – Клініка, гострих форм періоститу. – Класифікація, клініка діагностика, лікування хронічного періоститу.	2
16.	Підсумковий модульний контроль	2
Разом		32

Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль 2. Клінічне навчання (навчальна практика) з хірургічної стоматології.		
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	20,5
2.	Підготовка до ПМК	4
3.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять*:	
1.	Організація хірургічного відділення (кабінету) стоматологічної поліклініки та стоматологічного стаціонару. - забезпечення, документація амбулаторного стоматологічного кабінету і відділення, - знайомство зі структурою відділення щелепно-лицевої хірургії у клінічній лікарні, - історія та досягнення кафедри.	0,75
2.	Загальне знеболення. - види, методи, показання та протипоказання, - особливості проведення загального знеболення під час операцій на обличчі та в порожнині рота в стаціонарі і поліклініці, - ускладнення, їх профілактика та лікування, - премедикація при оперативних втручаннях в щелепно-лицевій ділянці, - нейролептанальгезія.	0,75
3.	Загальні клінічні ознаки, прийоми діагностики запальних	1

№ з/п	Тема	Кількість годин
	процесів щелепно-лицевої ділянки. - поняття про запальний інфільтрат, - відмінності між інфільтратом та набряком, - загальні ознаки гнійного запалення, - місцеві ознаки гнійного запалення, - діагностичні прийоми.	
4.	Гематогенний, контактний та травматичний остеомієліт щелеп. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, лікування. - особливості етіології і патогенезу контактного остеомієліту щелеп, - особливості етіології і патогенезу травматичного остеомієліту щелеп, - клінічні ознаки контактного та травматичного остеомієліту щелеп, диференціальна діагностика, - профілактика та лікування контактного та травматичного остеомієліту щелеп.	1
Разом		28

Індивідуальні завдання

Модуль 2

Практичне заняття №1

- Реферат на тему: «Особливості іннервації тканин верхньої щелепи».
- Таблиця-схема: «Топографія верхньощелепного нерву», «Внутрішньоротовий спосіб туберальної анестезії», «Позаротовий спосіб туберальної анестезії», «Палатинальна анестезія».

Практичне заняття №2

- Реферат на тему: «Особливості іннервації тканин верхньої щелепи».
- Таблиця-схема: «Топографія верхньощелепного нерва», «Внутрішньо-ротові способи підчонаюмкової анестезії», «Позаротові способи підчонаюмкової анестезії», «Внутрішньо-ротовий спосіб різцевої анестезії», «Поза-ротові способи різцевої анестезії».

Практичне заняття №3

- Реферат на тему: «Особливості топографії трійчастого нерва».
- Таблиця-схема: «Топографія верхньощелепного нерву», «Топографія нижньо-щелепного нерва», «Визначення траго-орбітальної лінії».

Практичне заняття №4

- Реферат на тему: «Особливості іннервації тканин нижньої щелепи», «Внутрішньо-ротові способи знеболення тканин нижньої щелепи».
- Таблиця-схема: «Топографія нижньощелепного нерву», «Внутрішньоротові способи мандибулярної анестезії», «Методика торусальної анестезії», «Внутрішньо-ротовий спосіб ментальної анестезії».

Практичне заняття №5

- Реферат на тему: «Загальні ускладнення, що виникають під час проведення місцевого знеболення», «Місцеві ускладнення під час проведення та після виконання анестезії».
- Таблиця-схема: «Топографія нижньощелепного нерву», «Топографія інфраорбітального отвору».

Практичне заняття №6

- Реферат на тему: «Особливості підготовки до операції видалення зуба хворих гіпертонічною хворобою, інфарктом міокарда, інсультом, лейкозом».
- Таблиця-схема: «Способи тримання щипців, переваги та недоліки»

Практичне заняття №7

- Реферат на тему: «Топографічні особливості кортикальної та губчастої кісткової тканини верхньої щелепи».
- Таблиця-схема: «Особливості взаєморозміщення верхньощелепного синуса та молярів верхньої щелепи».

Практичне заняття №8

- Реферат на тему: «Топографічні особливості кортикальної та губчастої кісткової тканини нижньої щелепи».
- Таблиця-схема: «Особливості взаєморозміщення нижньощелепного каналу та молярів нижньої щелепи».

Практичне заняття №10

- Реферат на тему: «Принципи серцево-легеневої реанімації».
- Таблиця-схема: «Штучна вентиляція легень», «Зовнішній масаж серця».

Практичне заняття №11

- Реферат на тему: «Причини виникнення кровотечі після операції видалення зуба».
- Таблиця-схема: «Класифікація альвеоліту», «Позаротовий метод ментальної анестезії».

Практичне заняття №12

- Стендова доповідь «Класифікація хвороб прорізування зубів», «Шляхи розповсюдження гнійної інфекції у щелепно-лицевій ділянці», «Сучасні методи додаткового обстеження при хворобах прорізування зубів», збір ілюстративного матеріалу (фотографії та рентгенограми тематичних хворих), оформлення тематичного альбому.

Практичне заняття №13

- Реферат на тему: «Класифікація періодонтиту».
- Таблиця-схема: «Шляхи розповсюдження гнійної інфекції у щелепно-лицевій ділянці».

Практичне заняття №14

- Реферат на тему: «Особливості рентгенологічної діагностики хронічних періодонтитів».
- Таблиця-схема: «Класифікація гострих та хронічних періоститів».

Практичне заняття №15

- Реферат на тему: «Хірургічні втручання при хронічному періодонтиті».
- Таблиця-схема: «Етапи операції резекції верхівки кореня», «Етапи операції гемісекції зуба», «Етапи операції короно-радикулярної сепарації», «Техніка та етапи проведення периостетомії на верхній та нижній щелепі».

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів освіти до підсумкового модульного контролю 2

1. Біль, його компоненти, шляхи передачі до головного мозку. Роль для організму. Реакція організму на біль, операційну травму.
2. Лікарські речовини для місцевого знеболення, їх хімічний склад і механізм дії. Прописи.
3. Пролонгація дії місцевих анестетиків. Судинозвужуючі засоби. Дозування. Прописи. Інтوكсикація адреналіном.
4. Види місцевого знеболення в щелепно-лицевій ділянці. Способи виконання.
5. Непритомність, колапс. Клінічний перебіг, допомога стоматологічному хворому в умовах амбулаторії.
6. Загальні ускладнення при місцевій анестезії. Анафілактичний шок. Реанімаційні заходи.
7. Місцеві ускладнення при проведенні анестезії в щелепно-лицевій ділянці: етіологія, патогенез, клінічна картина, допомога, профілактика.
8. Місцеві ускладнення при проведенні анестезії в щелепно-лицевій ділянці. Профілактика, діагностика, лікування.
9. Місцеві ускладнення під час та після ін'єкції анестетика. Профілактика, лікування.
10. Вибір методу знеболення у хворих з алергічним статусом.
11. Потенційоване місцеве знеболення: принципи премедикації, основні інгредієнти лікарських речовин, які входять до складу схем премедикації, недоліки та переваги.
12. Центральна анестезія при виключенні II гілки трійчастого нерва. Зони іннервації, показання, техніка виконання. Профілактика ускладнень.
13. Центральна анестезія при виключенні III гілки трійчастого нерва. Зони іннервації, показання, техніка виконання. Профілактика ускладнень.
14. Туберальна анестезія. Зони дії. Показання. Методика виконання. Можливі ускладнення, їх профілактика та лікування.
15. Інфраорбітальна анестезія. Зони дії. Показання. Методика виконання. Можливі ускладнення, їх профілактика і лікування.
16. Анестезія біля різцевого отвору. Зони дії. Показання. Методика виконання. Можливі ускладнення, їх профілактика і лікування.

17. Плексуальна анестезія. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
18. Пальцевий метод інтраоральної мандибулярної анестезії. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
19. Екстраоральний метод мандибулярної анестезії. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
20. Ментальна анестезія. Зони дії, показання, методика.
21. Торусальна анестезія за Вейсбремом. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
22. Анестезія за Берше, Берше-Дубовим. Показання та методика проведення.
23. Анестезія за Вишневським в підскроневій ямці. Тригеміно-симпатична блокада. Показання. Методика проведення.
24. Аподактильний спосіб інтраоральної мандибулярної анестезії. Зони дії. Показання. Методика виконання. Профілактика ускладнень.
25. Знеболення щічного нерва. Види. Зона дії. Методика виконання. Показання.
26. Види та особливості проведення загального знеболювання під час операцій на щелепно-лицевій ділянці в поліклініці та стаціонарі. Показання та протипоказання.
27. Фармакологічні препарати для наркозу, механізм їх дії. Нейролептанальгезія. Показання та протипоказання в хірургічній стоматології.
28. Медикаментозна підготовка (премедикація) хворого до операції на щелепно-лицевій ділянці в умовах поліклініки та стаціонару. Можливі ускладнення потенційованого знеболювання.
29. Показання та протипоказання до застосування різних видів місцевого та загального знеболювання при операціях на щелепно-лицевій ділянці в умовах поліклініки та стаціонару.
30. Особливості знеболення у осіб похилого віку.
31. Особливості знеболення при видаленні зубів у пацієнтів, які хворіли на інфаркт міокарда, цукровий діабет, серцево-судинні захворювання.
32. Підготовка стоматологічного хворого до оперативного втручання в умовах поліклініки та стаціонару.
33. Підготовка хворого та порожнини рота до операції видалення зуба.
34. Особливості підготовки до операції видалення зуба хворих гіпертонічною хворобою, інфарктом міокарда, інсультом, лейкозом.
35. Операція видалення зуба. Показання та протипоказання.
36. Етапи операції видалення зуба.
37. Інструментарій для видалення зубів та коренів на верхній щелепі. Будова та правила користування.
38. Особливості видалення окремих зубів на верхній щелепі.
39. Інструментарій для видалення зубів та коренів на нижній щелепі.

Будова та правила користування.

40. Особливості видалення окремих зубів на нижній щелепі.
41. Знеболення при видаленні верхніх різців.
42. Знеболення при видаленні верхніх премолярів.
43. Методики знеболення при видаленні нижніх молярів.
44. Атипове видалення зубів. Методика альвеолектомії. Ускладнення та лікування.
45. Місцеві ускладнення при видаленні зубів. Профілактика, діагностика, лікування.
46. Кровотеча після видалення зуба, її причини, методи зупинки, профілактика.
47. Перфорація дна гайморової пазухи як ускладнення при видаленні зубів. Причини, клініка, діагностика.
48. Тактика лікаря при перфорації дна гайморової пазухи під час операції видалення зуба.
49. Альвеоліт. Етіологія, клініка, діагностика, профілактика, лікування.
50. Хвороби прорізування зубів. Дистопія та ретенція. Клініка, діагностика. Показання та методики видалення зубів.
51. Перикороніти. Причини, класифікація, клініка, діагностика, методики консервативного та хірургічного лікування.
52. Гострі періодонтити. Класифікація, клініка, діагностика і лікування.
53. Причини загострень хронічних періодонтитів, патогенез. Лікування, профілактика ускладнень.
54. Хронічний гранулематозний періодонтит. Клініка та діагностика. Види гранульом, теорії походження епітелію в гранульомах.
55. Хірургічні методи лікування хронічного періодонтиту. Резекція верхівки кореня. Показання, методика виконання, можливі ускладнення, їх профілактика.
56. Хірургічні методи лікування хронічного періодонтиту. Гемісекція, ампутація, реплантація. Показання. Методика виконання. Можливі ускладнення та їх профілактика.
57. Реплантація зуба: одномоментна і відстрочена, показання і протипоказання, методика операції, ускладнення. Типи зрощення кореня зуба з альвеолою.
58. Періостити щелеп: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика.
59. Лікування гострого гнійного одонтогенного періоститу щелеп.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю 2

1. Провести опитування хворого та на його основі зробити запис в історії хвороби.
2. Провести обстеження амбулаторного хірургічного

- стоматологічного хворого та зробити про це запис в історії хвороби.
3. Провести обстеження периферійних лімфатичних вузлів щелепно-лицевої ділянки, шиї та слинних залоз.
 4. Встановити попередній діагноз на основі опитування хворого та його обстеження (хворого з періодонтитом, періоститом, остеомієлітом щелеп та флегмоною щелепно-лицевої ділянки).
 5. Знати схему та вміти доповісти про хворого викладачеві; обґрунтувати діагноз та скласти план лікування.
 6. Підготувати набір інструментарію для обстеження хірургічного стоматологічного хворого.
 7. Підготувати набір інструментів для видалення різців на верхній щелепі.
 8. Підготувати набір інструментів для видалення кликів на верхній щелепі.
 9. Підготувати набір інструментів для видалення премолярів на верхній щелепі.
 10. Підготувати набір інструментів для видалення молярів на верхній щелепі.
 11. Підготувати набір інструментів для видалення зуба «мудрості» зуба на верхній щелепі.
 12. Підготувати набір інструментів для видалення різців на нижній щелепі.
 13. Підготувати набір інструментів для видалення кликів на нижній щелепі.
 14. Підготувати набір інструментів для видалення премолярів на нижній щелепі.
 15. Підготувати набір інструментів для видалення зуба «мудрості» на нижній щелепі.
 16. Підготувати набір інструментів для видалення дистопованого зуба «мудрості» на нижній щелепі.
 17. Підготувати набір інструментарію для операції розсікання капюшону при перикоронариті 38, 48 зубів.
 18. Підготувати набір інструментарію для операції висікання капюшону при перикоронариті 18, 28.
 19. Підготувати набір інструментарію для видалення ретенованих 13, 23 зубів.
 20. Підготувати набір інструментарію для видалення молярів на нижній щелепі.
 21. Підготувати набір інструментарію для операції резекції верхівки кореня зуба.
 22. Підготувати набір інструментарію для реплантації зуба.
 23. Підготувати набір інструментарію для коронорадикулярної сепарації.
 24. Підготувати набір інструментарію для ампутації кореня.
 25. Підготувати набір інструментарію для гемісекції зуба.

26. Підготувати набір інструментарію та медикаментозних засобів для зупинення луночкової кровотечі після видалення зуба.
27. Підготувати набір інструментарію, необхідного для розсікання тканин при періоститі.
28. Вміти виконати будь-який вид місцевого знеболення в щелепно-лицевій ділянці.
29. Провести типову операцію видалення зубів або їх коренів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – підсумковий модульний контроль (ПМК).

Система поточного та підсумкового контролю

Контроль знань з вивчення дисципліни проводиться у вигляді:

поточного контролю, що здійснюється на кожному практичному занятті й дає змогу виявити рівень засвоєння окремих елементів навчального матеріалу; **тематичного контролю, рубіжного контролю** – проводиться після завершення певного етапу навчання на практичних підсумкових заняттях – відповідно до конкретних цілей змістових модулів, **підсумкового модульного контролю** — слугує для перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок з кожного модуля навчальної дисципліни шляхом тестування і контролю практичних навичок. Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів освіти: тестовий контроль; розв’язування ситуаційних задач; структуровані письмові роботи; структурований за процедурою контроль практичних навичок та умінь відповідно до переліку практичних навичок до кожного заняття;

Оцінювання поточної навчальної діяльності здобувача здійснюється на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти, наведених у таблиці.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати

		інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність здобувача освіти складає **120 балів**.

Оцінювання самостійної роботи: Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Після проведення останнього заняття, що передує підсумковому модульному контролю, підраховується середня оцінка здобувача освіти за традиційною 4-бальною шкалою, яка отримана протягом поточних занять, що належать до цього модулю (з точністю до сотих балу), з подальшою конвертацією у багатобальну. Конвертація проводиться згідно з уніфікованою таблицею де максимум становить 120 балів.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля (змістовних модулів) на останньому занятті з модуля. До підсумкового контролю допускаються здобувачі освіти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, і при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну, що становить 72. Форма проведення підсумкового модульного контролю є стандартизованою і включає контроль теоретичної і практичної підготовки, визначеною на підставі робочої навчальної програми з

хірургічної стоматології.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку згідно з таблицею відповідності, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою.

Підсумковий модульний контроль проводиться стандартизовано і включає контроль теоретичної і практичної підготовки. Теоретична частина ПМК складається з 40 тестових завдань (кожен по 1 балу – всього 40 балів), 2-х теоретичних питань та 2-х практичних завдань, які оцінюються по 10 балів. Практична підготовка оцінюється за вмінням здобувача освіти виконувати основні стоматологічні маніпуляції на фантомах з виконання анестезій, операції видалення зуба, вибору інструментарію, оперативного доступу до осередку запалення. Всього 80 балів. **Підсумковий модульний контроль** зараховується здобувачу освіти, якщо він набрав не менше 50 балів з 80 можливих. Оцінка за модуль розраховується як сума балів за поточну успішність і підсумковий модульний контроль. **Разом** максимальна сума балів за кожен модуль – 200.

Здобувач освіти, який за результатами складання ПМК отримав результат менший за 50 балів, зобов'язаний перескласти ПМК згідно з графіком не більше 2-х разів.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність – балам за ПМК, екзамен та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність модуля (A×24)	Бали за ПМК модуля (A×16)	Бали за модуль та/або екзамен (A×24+A×16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2,00	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		

2,95	71	47	118				
3	72	50	122	E	3 задовільно		
3,05	73	50	123				
3,1	74	50	124				
3,15	76	50	126				
3,2	77	51	128				
3,25	78	52	130				
3,3	79	53	132	D			
3,35	80	54	134				
3,4	82	54	136				
3,45	83	55	138				
3,5	84	56	140				
3,55	85	57	142			C	4 добре
3,6	86	58	144				
3,65	88	58	146				
3,7	89	59	148				
3,75	90	60	150				
3,8	91	61	152				
3,85	92	62	154				
3,9	94	62	156				
3,95	95	63	158				
4	96	64	160	B			
4,05	97	65	162				
4,1	98	66	164				
4,15	100	66	166				
4,2	101	67	168				
4,25	102	68	170				
4,3	103	69	172				
4,35	104	70	174				
4,4	106	70	176				
4,45	107	71	178				
4,5	108	72	180	A	5 відмінно		
4,55	109	73	182				
4,6	110	74	184				
4,65	112	74	186				
4,7	113	75	188				
4,75	114	76	190				
4,8	115	77	192				
4,85	116	78	194				
4,9	118	78	196				
4,95	119	79	198				
5	120	80	200				

Методи навчання

Організація навчального процесу здійснюється відповідно до вимог європейської кредитно трансферної системи організації навчального процесу.

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами:

- **вербальні**, що забезпечують **сприймання і засвоєння** знань здобувачам освіти (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);

- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні для застосування знань і набуття й закріплення умінь і навичок** (різні види стоматологічних маніпуляцій на фантомах, виконання мануальних робіт);
 - мозковий штурм, рольові ігри, клінічні кейси, дебати;
 - **перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
 - виконання самостійної роботи здобувачів освіти (СРС), що передбачена в тематичних планах у вигляді тем для самостійного вивчення та контролюється на підсумковому модульному контролі;
 - **заохочення** за наукові публікації або призові місця за участь у олімпіаді з дисциплін серед ВНЗ України, студентських конференціях тощо.

Максимальна ефективність навчання досягається за умови системного поєднання даних методів.

Методи контролю

Стандартизовані методи контролю, що оцінюють теоретичну і практичну підготовку здобувача освіти згідно з вимогами робочої програми: усний, письмовий, тестовий, комп'ютерний, використання тестів формату інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок», самоконтроль та самооцінка – в обсязі програмного матеріалу з дисципліни.

Види контролю: попередній, поточний, підсумковий, підсумковий модульний контроль, семестрова підсумкова атестація.

Методичне забезпечення

1. Основна та додаткова література.
2. Методичні розробки лекцій з дисципліни.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів освіти під час підготовки до практичних занять.
4. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
5. Перелік питань до підсумкового модульного контролю.
6. Мультимедійні презентації лекцій.

Рекомендована література

Базова:

1. Тимофєєв О.О. Щелепно-лицева хірургія. – 3-є перероблене і доповнене видання – К.: ВСВ Медицина, 2022. – 792 с.
2. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія: підручник Т1-Т2 / За редакцією В. О. Маланчука – К.: ЛОГОС, 2022.

Допоміжна:

1. Побічна дія ліків = Side Effects of Medications : навчальний посібник у 2 т. Т. 1 / [В. М. Бобирьов , М. М. Потяженко, О. М. Беляєва та ін.; за заг. ред. В. М. Бобирьова , М. М. Потяженка]. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 360 с.
2. Medicine of emergency situations: textbook / V. V. Chaplyk [et al.].

Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. – 376 p.

3. Petersons Principles of Oral and Maxillofacial Surgery (4 th ed.) in 2 volumes / Ed. by Miloro M., Ghali G.E., Larsen P.E. Waite P. –Springer Nature Switzerland AG., 2022. – 2328 p.

16. Інформаційні ресурси

1. Офіційний Web-сайт ВДНЗУ «Полтавського державного медичного університету» <http://www.umsa.edu.ua>

2. Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки:

- Електронний каталог бібліотеки.

- Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники

- Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.

3. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

3.1. Інтернет каталоги і колекції посилань.

3.2. Медичні web- сервери і web-сторінки.

3.3. Бази даних.

3.4. Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.

3.5. Бібліографічні посібники.

3.6. Медичні організації (асоціації, наукові товариства).

3.7. Науково-дослідницькі центри та інститути.

3.8. Медична освіта.

3.9. Лікувальні заклади.

3.10. Новини.

3.11. Корисні посилання:

Розробники:

к. мед. н., доц. Панькевич А.І.

к. мед. н., доц. Колісник І.А.

к. мед. н., доц. Гоголь А.М.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

« 28 » серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р.

№ 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 3-Й КУРС

Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика)

з ортопедичної стоматології»

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курси та семестри вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
3 курс 6 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики ортопедичної стоматології

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

Полтава – 2024

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ на кафедрі

Прізвище, ім'я, по батькові викладача, науковий ступінь, учене звання	Король Дмитро Михайлович д. мед. н., професор Кіндій Дмитро Данилович к. мед. н., доцент Ярковий Віталій Васильович к. мед. н., доцент Рамусь Михайло Олександрович к. мед. н., доцент Козак Руслан Васильович - к. мед. н., доцент Калашніков Дмитро Вікторович к. мед. н., доцент Тончева Катерина Дмитрівна док. філ., доцент Малюченко Микола Миколайович к. мед. н., асистент Зубченко Сергій Григорович к. мед. н., асистент
Профайл викладача	https://prop-ortstom.pdmu.edu.ua/team <u>Кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології</u>
Контактний телефон	+38(050)5790633
E-mail:	propportstom.pdmu@edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-ortstom.pdmu.edu.ua/ <u>Кафедра пропедевтики ортопедичної стоматології</u>

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

«Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс»

Кількість кредитів / годин – 10,0 / 300 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 160 год.

Самостійна робота (год.) – 140 год.

Вид контролю – ПМК

Обсяг Модуля 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60 год., із них:

Лекції (год.) – 0 год.

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32 год.

Самостійна робота (год.) – 28 год.

Вид контролю – ПМК

Політика навчальної дисципліни

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і здобувачі вищої освіти діють відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf).

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/88o0ZHjaf3yP9IvQe51EoRkqhGn3UWIob7oh41np.pdf).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології передбачає самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання, особисту присутність на всіх лекційних і практичних заняттях. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками кафедри пропедевтики ортопедичної стоматології передбачає надання якісних освітніх послуг, об'єктивне оцінювання результатів навчання, контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти.

Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf).

Здобувачі вищої освіти, які проходять навчання з дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуля 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» зобов'язані дотримуватися прав та обов'язків здобувачів вищої освіти академії: виконувати вимоги Законів України, Статуту Університету, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм; виконувати вимоги з техніки безпеки, протипожежної безпеки; виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану; приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття. Під час перебування на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду (дрес-коду). Забороняється порушувати графік навчального процесу, запізнюватися на заняття, користуватись під час занять мобільним телефоном, палити на території клінічної бази кафедри, вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику.

Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/9fsgUnv0JUzOhYB7CkJF2dX8jSDmM3vlt4LUMebt.pdf)

Самостійна робота здобувачів вищої освіти на кафедрі пропедевтики ортопедичної стоматології забезпечується системою навчально-методичної документації, передбаченої робочою навчальною програмою дисципліни: навчальними посібниками, конспектами лекцій, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи, електронними ресурсами тощо. Контроль засвоєння навчального матеріалу з дисципліни ортопедична стоматологія, віднесеного на самостійне опрацювання - є

обов'язковим. Форма контролю визначена робочою програмою навчальної дисципліни у вигляді реферату, написаному власноруч з дотриманням принципів академічної доброчесності та оформленого відповідно до вимог, розроблених кафедрою.

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf).

Пропущеними вважаються заняття, на яких здобувач вищої освіти особисто не був присутній ці заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню. Відпрацювання незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти відбувається на кафедрі, що фіксується в «Журналі обліку відпрацювань незадовільних оцінок».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» – це навчальна дисципліна, що надає змогу здобувачам вищої освіти оволодіти в клініці певними стоматологічними маніпуляціями, які використовуються при лікуванні пацієнтів з дефектами коронкової частини зуба та частковими дефектами зубних рядів. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетентності здобувачі вищої освіти в подальшому використовують у процесі лікування стоматологічних пацієнтів ортопедичного профілю. Здобувачі вищої освіти знайомляться з організацією та роботою клінічних кабінетів, оформленням документації.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити:

а) дисципліна ґрунтується на попередньому вивченні здобувачами вищої освіти анатомії людини, гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими дисциплінами;

в) дисципліна базується на вивченні здобувачами вищої освіти пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: пропедевтики ортопедичної стоматології, пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики хірургічної стоматології і пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити:

а) дисципліна закладає основи вивчення здобувачами вищої освіти таких клінічних дисциплін, як ортопедична стоматологія, терапевтична стоматологія, ортодонтія, хірургічна стоматологія;

б) дисципліна інтегрується з наступними клінічними дисциплінами: профілактикою стоматологічних захворювань, дитячою терапевтичною стоматологією і терапевтичною стоматологією, хірургічною

стоматологією.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- метою вивчення навчальної дисципліни є:
- оволодіння на пацієнтах методикою виконання певних стоматологічних маніпуляцій, які використовуються при лікуванні пацієнтів з дефектами коронкової частини зуба та частковою адентією для можливості їх подальшого застосування при лікуванні пацієнтів і формування спеціальних (фахових) компетентностей в клініці ортопедичної стоматології.
- основними завданнями вивчення дисципліни є:
- обстеження пацієнтів в клініці ортопедичної стоматології;
- функціональна анатомія та клінічна біомеханіка зубощелепного апарату;
- знеболення в клініці ортопедичної стоматології, невідкладні стани;
- клініко-лабораторні етапи виготовлення штучних коронок;
- клініко-лабораторні етапи виготовлення мостоподібних протезів;
- обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів, загальна характеристика та планування конструкції часткових знімних протезів;
- клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових протезів;
- клініко-лабораторні етапи виготовлення бюгельних протезів та протезів з литим металевим базисом;
- адаптація до знімних протезів та вплив протезів на тканини порожнини рота.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

- інтегральна:

- Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або в процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

• спеціальні:

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуль 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології»

1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та

синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

Лекції не передбачені програмою

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з\п	Тема	К-ть годин
1.	Обстеження пацієнта, зняття відбитків альгінатною масою	2
2.	Обстеження пацієнта, зняття відбитків альгінатною/силіконовою масою	2
3.	Обстеження пацієнта, зняття відбитків силіконовою масою	2
4.	Рентгенологічні методи діагностики: прицільний знімок, ортопантомограма, комп'ютерна томографія	2
5.	Препарування зуба під вкладку	2
6.	Препарування зуба під штамповану коронку	2
7.	Препарування зуба під суцільнолиту коронку	2
8.	Препарування зуба під металокерамічну коронку	2
9.	Препарування зуба під суцільнолитий мостоподібний протез	2
10.	Препарування зуба під вініри	2
11.	Робота з лицевою дугою	2
12.	Визначення та фіксація центральної оклюзії при I групі складності дефектів зубних рядів за А.І. Бетельманом	2
13.	Визначення та фіксація центральної оклюзії при II групі складності дефектів зубних рядів за А.І. Бетельманом	2
14.	Визначення та фіксація центральної оклюзії при III групі складності дефектів зубних рядів за А.І. Бетельманом	2
15.	Корекція знімної ортопедичної конструкції	2
16.	Заповнення звітної документації (амбулаторна карта, зуботехнічний наряд, зведена форма звітності)	2
	Разом	32

Самостійна робота

№ з/п	Зміст	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних і дистанційних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	12
2.	Підготовка до лабораторної роботи	
3.	Написання навчальної історії хвороби	
4.	Підготовка контрольної роботи, реферату, підготовка до поточних контрольних заходів	
5.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
6.	Підготовка до екзамену	
7.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік):	
	1. Обґрунтування застосування лицевої дуги в клініці ортопедичній стоматології.	4
	2. Критерії підбору штучних зубів для виготовлення ортопедичних конструкцій.	4
	3. Одонтотрепарування під сучасні незнімні ортопедичні конструкції	4
8.	Разом	28

Індивідуальні завдання

1. Участь у стоматологічному квесті кафедри, студентських наукових конференціях та олімпіаді.

Перелік теоретичних питань

- Обстеження пацієнтів в клініці ортопедичній стоматології – етапи, основні та додаткові методи обстеження, медична документація.
- Обстеження скронево-нижньощелепного суглобу (основні та додаткові методи).
- Обстеження жувальних м'язів (основні та додаткові методи).
- Обстеження слизової оболонки порожнини рота. Рухомість та піддатливість слизової оболонки, класифікація за Суплі.
- Обстеження зубів та зубних рядів (основні та додаткові методи). Класифікації дефектів зубних рядів за Кеннеді та Бетельманом, правила Applegate.
- Обстеження тканин пародонта (основні та додаткові методи).
- Рентгенологічні методи обстеження в ортопедичній стоматології.
- Методики запису рухів нижньої щелепи.
- Оцінка оклюзійних співвідношень зубних рядів. Оклюзіографія. Електронний аналіз оклюзії Т-Скан.
- Статичні та динамічні методи оцінки жувальної ефективності.
- Попередній та остаточний діагноз. Особливості оформлення діагнозу в клініці ортопедичної стоматології. Планування ортопедичного

лікування та передпротезна підготовка.

12. Функціональна анатомія щелепно-лицевого апарату.
13. Біомеханіка рухів нижньої щелепи.
14. Центральна оклюзія, оклюзійні контакти в нормі.
15. Передня оклюзія, контакти в нормі. Трьохпунктний контакт Бонвіля.
16. Бічна оклюзія, варіанти контактів (оклюзійні концепції).
17. Апарати, що відтворюють рухи нижньої щелепи. Класифікації, сфери застосування.
18. Методика реєстрації положення верхньої щелепи та переносу моделей в артикулятор за допомогою лицьової дуги.
19. Етіологія дефектів коронкової частини зубів. Класифікації дефектів, індекс Мілікевича. Види ортопедичних конструкцій для заміщення дефектів коронкової частини зубів, показання.
20. Штучні коронки. Показання, класифікації, порівняльна характеристика. Матеріали та технології виготовлення штучних коронок.
21. Підготовка порожнини рота до протезування. Вимоги до зубів, які використовуються як опора під незнімні ортопедичні конструкції.
22. Показання до депульпування опорних зубів. Показання до армування опорних зубів штифтовими конструкціями.
23. Інструментарій для препарування зубів під незнімні ортопедичні конструкції.
24. Правила препарування зубів під незнімні ортопедичні конструкції, заходи безпеки, методи контролю глибини препарування твердих тканин.
25. Захист вітальних зубів під час та після препарування. Провізорні конструкції.
26. Ускладнення під час та після препарування зубів. Причини, наслідки, шляхи запобігання.
27. Маргінальна адаптація штучних коронок, варіанти приясеневого препарування, види уступів.
28. Ретракція ясен, види, методики, показання.
29. Штамповані металеві коронки. Показання та протипоказання, клінічні етапи виготовлення.
30. Суцільнолиті металеві коронки. Показання та протипоказання, клінічні етапи виготовлення.
31. Суцільнолиті комбіновані коронки. Показання та протипоказання, клінічні етапи виготовлення.
32. Методики безпосереднього виготовлення провізорних конструкцій.
33. Альгінатні відбиткові маси. Склад, властивості, показання, технологія застосування.
34. Силіконові відбиткові маси – склад, властивості, показання, методики отримання відбитків.
35. Мостоподібні протези. Показання, класифікації, матеріали і методи виготовлення. Особливості препарування опорних зубів. Порівняльна характеристика суцільнолитих та штамповано-паяних конструкцій.
36. Показання, клінічні етапи протезування суцільнолитими

мостоподібними протезами.

37. Показання, клінічні етапи протезування штамповано-паяними мостоподібними протезами.

38. Показання до тимчасової фіксації незнімних конструкцій. Матеріали для тимчасової фіксації ортопедичних конструкцій. Провізорні цементи.

39. Помилки та ускладнення при отриманні відбитків. Причини, наслідки, шляхи запобігання.

40. Помилки та ускладнення при препаруванні зубів. Причини, наслідки, шляхи запобігання.

41. Помилки під час перевірки конструкції та цементування незнімних ортопедичних конструкцій.

42. Податливість та рухомість слизової оболонки, їх урахування при знімному протезуванні. Оцінка стану альвеолярних відростків в беззубих ділянках, класифікація за Ельбрехтом.

43. Підготовка порожнини рота до протезування частковими знімними протезами (ЧЗП). Вимоги до опорних зубів.

44. Бюгельні протези. Показання, планування конструкції в залежності від клінічних умов. Вибір опорних зубів, вимоги, підготовка.

45. Перевірка конструкції часткових знімних протезів.

46. Планування конструкції протезів при збереженні поодиноких зубів на щелепах.

47. Поняття про фіксацію, стабілізацію, рівновагу знімних протезів та фактори, що їх забезпечують.

48. Межі базисів часткових знімних пластинчастих протезів на верхній та нижній щелепах.

49. Варіанти розташування дуг бюгельних протезів на верхній та нижній щелепах. Параметри дуг.

50. Групи дефектів зубних рядів за Бетельманом, клінічна характеристика.

51. Методика визначення та фіксації центрального співвідношення щелеп при другій групі дефектів за Бетельманом.

52. Методика визначення та фіксації центрального співвідношення щелеп при третій групі дефектів за Бетельманом. Способи визначення оклюзійної висоти. Способи визначення центрального співвідношення щелеп.

53. Помилки при визначенні та фіксації співвідношення щелеп.

54. Методика постановки штучних зубів у ЧЗП; варіанти постановки зубів у фронтальній ділянці. Анатомічні орієнтири для постановки зубів. Оклюзійні концепції при частковому знімному протезуванні.

55. Методика накладання та корекції ЧЗП, рекомендації пацієнту по догляду за протезом. Фази адаптації до знімних протезів за Курляндським.

56. Паралелометрія – мета, завдання, способи проведення.

57. Планування фіксуючих елементів в бюгельних протезах в залежності від клінічних умов. Калібрування моделей.

58. Система кламерів Нея, показання до застосування.

59. Рекомендовані терміни користування різними видами ЧЗП. Показання до заміни протезів. Перебазування знімних протезів – показання, методика, матеріали.

60. Лагодження протезів (заміна кламера, додавання зубу, лагодження базису) – технологія. Причини перелому базисів.

61. Фактори впливу базисів протезів та протезних матеріалів на тканини протезного ложа. Класифікації протезних стоматитів.

62. Помилки на етапі фіксації співвідношення щелеп і визначенні оклюзійної висоти.

63. Помилки на етапі обстеження пацієнтів та планування конструкції ЧЗП.

64. Помилки на етапі литва каркасів протезів.

65. Помилки при накладанні та корекції протезів.

Перелік практичних навичок

1. Провести обстеження пацієнта. Встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних).

2. Запропонувати план ортопедичного лікування.

3. Запропонувати план підготовки порожнини рота пацієнта до протезування.

4. Отримати відбиток для виготовлення суцільнолитих незнімних конструкцій.

5. Отримання відбитків для виготовлення штампованих і штамповано-паяних протезів.

6. Зафіксувати центральну оклюзію при 1 групі дефектів за допомогою оклюзійних блоків.

7. Визначення положення верхньої щелепи за допомогою лицьової дуги.

8. Аналіз оклюзії на діагностичних моделях в артикуляторі.

9. Виконати ретракцію ясен.

10. Препарування зубів під штамповану металеву коронку.

11. Препарування зубів під суцільнолиту металеву та комбіновану коронку.

12. Планування конструкції мостоподібного протеза.

13. Провести препарування зуба під штамповану металеву коронку.

14. Провести препарування зуба під пластмасову коронку.

15. Провести препарування зуба під суцільнолиту коронку.

16. Провести препарування зуба під металокерамічну коронку.

17. Провести препарування зуба під вкладку.

18. Провести препарування зуба під вінір.

19. Перевірка конструкції штучних коронок.

20. Перевірка конструкції мостоподібного протеза.

21. Фіксація коронок та мостоподібних протезів.

22. Отримати анатомічний відбиток з нижньої та верхньої щелеп для

виготовлення часткових знімних протезів.

23. Визначити та зафіксувати центральне співвідношення щелеп при 2, 3 групах дефектів за допомогою оклюзійних валиків.

24. Планування конструкції часткового знімного протеза.

25. Провести паралелометрію діагностичної моделі та спланувати кламерну фіксацію бюгельного протезу.

26. Перевірка конструкції часткового знімного протеза.

27. Корекція часткового знімного протеза.

28. Перебазування часткового знімного протезу

29. Проаналізувати результати рентгенологічного дослідження зубощелепної системи за панорамним знімком.

30. Проаналізувати результати рентгенологічного дослідження зубощелепної системи за дентальним знімком.

31. Провести препарування кореня зуба під штифтову конструкцію.

32. Одержати повний анатомічний відтиск стандартною ложкою еластичною відтискною масою.

33. Одержати повний анатомічний відтиск стандартною ложкою силіконовою відтискною масою.

34. Провести перевірку та корекцію металевий штампованої коронки в порожнині рота.

35. Провести перевірку та корекцію пластмасової коронки в порожнині рота.

36. Провести перевірку та корекцію металокерамічної коронки в порожнині рота.

37. Провести перевірку та корекцію штамповано-паяного мостоподібного протеза в порожнині рота.

38. Провести перевірку та корекцію металокерамічного протеза в порожнині рота.

39. Провести зняття штампованої коронки.

40. Провести зняття суцільнолитої коронки.

41. Оцінити стан слизової оболонки пацієнта з частковою втратою зубів.

42. Визначити та обґрунтувати показання до виготовлення часткових знімних пластинкових протезів.

43. На гіпсовій моделі нижньої щелепи накреслити межі часткового знімного пластинкового протеза при включених дефектах зубного ряду.

44. На гіпсовій моделі нижньої щелепи накреслити межі часткового знімного пластинкового протеза при дистально необмежених дефектах зубного ряду.

45. На гіпсовій моделі верхньої щелепи накреслити межі часткового знімного пластинкового протеза при включених дефектах зубного ряду.

46. На гіпсовій моделі верхньої щелепи накреслити межі часткового знімного пластинкового протеза при дистально необмежених дефектах зубного ряду.

47. Одержати повний анатомічний відтиск еластичною масою для виготовлення часткового знімного пластинкового протеза.

48. Обґрунтувати вибір конструкцій часткового знімного пластинкового протеза та засобів його фіксації.
49. Визначити центральну оклюзію при I групі дефектів за Бетельманом.
50. Визначити центральну оклюзію при II групі дефектів за Бетельманом.
51. Визначити центральну оклюзію при III групі дефектів за Бетельманом.
52. Визначити висоту прикусу.
53. Перевірити правильність визначення центральної оклюзії при виготовленні часткового знімного пластинкового протеза.
54. Перевірити правильність постановки зубів при виготовленні часткового знімного пластинкового протеза.
55. Перевірити конструкцію часткового знімного пластинкового протеза в артикуляторі.
56. Провести корекцію меж часткового знімного пластинкового протеза.
57. Провести корекцію оклюзійних контактів часткового знімного пластинкового протеза.
58. Провести починку часткового знімного пластинкового протеза поза лабораторним методом.
59. Визначити та обґрунтувати показання до виготовлення бюгельного протеза.
60. Обґрунтувати вибір конструкції бюгельного протеза.
61. Одержати відбитки для виготовлення бюгельного протеза.
62. Визначити розміщення опорних та ретенційних зон на опорних зубах.
63. Перевірка каркасу бюгельного протеза на робочій моделі.
64. Припасувати каркас бюгельного протеза в порожнині рота.
65. Перевірка оклюзійних контактів при накладанні бюгельного протеза.
66. Провести перебазування бюгельного протеза.

Методи навчання

- **вербальні/словесні** (лекції, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (різні види вправлення, виконання медичних стоматологічних маніпуляцій, практики);
- **пояснювально-ілюстративний** – передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами вищої освіти;
- **проблемного викладу**;
- **презентації**;
- **бесіди та тематичні дискусії**;
- **електронні лекції**;
- **частково-пошукові**;
- **дистанційні консультації**;
- **робота в малих групах**;
- **тьюторінг**.

**Форми та методи оцінювання – підсумковий модульний контроль
Система поточного та підсумкового контролю.**

Система поточного контролю.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій, письмового контролю, програмного комп'ютерного тестування. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляється оцінки за чотирьохбальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали ЕКТС. Максимальна кількість, яку може набрати здобувач вищої освіти на практичних заняттях модуля, дорівнює 120 балам.

Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання. При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1.).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти у ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85%
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля.

Форма проведення підсумкового модульного контролю (ПМК) складається з оцінювання практичних навичок.

Здійснюється відповідно до затвердженого алгоритму практичних навичок під час клінічного прийому пацієнтів або в умовах, що наближені до реальних - на фантомах, наочних посібниках, діагностичних моделях. Може бути проведено на останньому практичному занятті, що передуює ПМК.

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до *таблиці 2*, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою, виключенням є складання практичної частини. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		

2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122		
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124	E	3 задовільно
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134	D	
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140		
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Методи контролю

При вивченні навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуля 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» використовуються наступні методи контролю: усний контроль, письмовий, тестовий, програмований контроль, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Усний контроль (усне опитування). Усне опитування передбачає таку послідовність: формулювання запитань (завдань) з урахуванням специфіки предмета і вимог програми; підготовка здобувачів вищої освіти до відповіді та викладу знань; коригування викладених у процесі відповіді знань; аналіз і оцінювання відповіді. За актуальністю запитання для усної перевірки поділяють на основні, додаткові й допоміжні.

Письмовий контроль. Його метою є з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями, вміннями та навичками з дисципліни, визначення їх якості – правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати теоретичні знання на практиці.

Тестовий контроль. Для визначення рівня сформованості знань і вмінь використовуються тести відкритої форми (із вільно конструйованими відповідями) і тести закритої форми (із запропонованими відповідями).

Програмований контроль. Реалізується він шляхом пред'явлення усім здобувачам вищої освіти стандартних вимог, що забезпечується використанням однакових за кількістю і складністю контрольних завдань, запитань.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання здобувачами вищої освіти своєї діяльності за для забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх.

Метод самооцінки. Передбачає критичне ставлення здобувача вищої освіти до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів.

Методичне забезпечення

Інформаційне і навчально-методичне забезпечення відповідають ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності з підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти та вміщує: графік навчального процесу, навчальний план, робочу програму навчальної дисципліни, тематичні плани лекцій, практичних занять, методичні рекомендації для викладачів, методичні розробки лекцій та вказівки щодо організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, силабуси, критерії оцінювання знань, переліки питань до поточного, підсумкового контролю, перелік ситуаційних і тестових завдань, перелік рекомендованої навчально-методичної літератури тощо.

Рекомендована література

Базова

1. Ортопедична стоматологія : національний підручник [для студентів, лікарів-інтернів, магістрів, резидентів стомат. фак-тів мед. закладів вищої освіти та практ. лікарів-стоматологів, наук. співробітників, які працюють у галузі стоматології] / за ред. М. М. Рожка, В. П. Неспрядька ; М. М. Рожко, В. П. Неспрядько, І. В. Палійчук [та ін.]. – Київ : Медицина, 2020. – 719 с.

2. Пропедевтика ортопедичної стоматології : підручник [Король Д. М., Король М. Д., Нідзельський М. Я. та ін.]; за заг. ред. Короля Д. М. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 328 с.

Допоміжна

1. Гасюк П. А., Мачоган В. Р., Радчук В. Б. Базова філософія бюгельного протезування. – Тернопіль : ТНМУ, «Укрмедкнига», 2022. – 124 с.

2. Гасюк П. А., Росоловська С. О., Воробець А. Б., Щерба В. В. Альбом із пропедевтики ортопедичної стоматології. – 5-е видання. – Тернопіль: ТНМУ. – Укрмедкнига, 2020. – 268 с.

3. Загальні принципи планування та технологія виготовлення знімних протезів : навчальний посібник / Король Д., Тончева К., Козак Р., Калашніков Д., Зубченко С., Оджубейська О. // Полтава : ПП Астроя, 2022. – 230 с.

4. Король Д., Кіндій Д., Рамусь М., Зубченко С., Калашніков Д., Тончева К. Технологія виготовлення незнімних зубних протезів. – Полтава : ПП Астроя, 2021. – 142 с.

5. Hasiuk P., Dzetsiukh T., Piasetska L. Basics of materialsscience in orthopedic dentistry:manual. – Ternopil: TNMU, «Ukrmedknyha», 2024. – 128 p.

6. Hasiuk P. A., Dzetsiukh T. I., Hrad A. O. Fixed prosthodontics: manual. – Ternopil: TNMU, 2020. – 152 p.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний Web-сайт ПДМУ www.pdmu.edu.ua/

Розробники

Розробники силабуса з навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» Модуля 3. «Клінічне навчання (навчальна практика) з ортопедичної стоматології» док. філ., доцент Тончева К.Д., д. мед. н., професор Король Д.М., к. мед. н., доцент Калашніков Д.В.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра дитячої терапевтичної стоматології

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Стоматологія»

« 28 » _____ серпня _____ 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради стоматологічного
факультету

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

СИЛАБУС

КЛІНІЧНЕ НАВЧАННЯ (НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА) 3-Й КУРС
Модуль 4. «Клінічне навчання (навчальна практика)
з профілактики стоматологічних захворювань

обов'язкова

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
освітньо-професійна програма
форма навчання
курс та семестр вивчення
навчальної дисципліни

другий (магістерський)
22 Охорона здоров'я
221 Стоматологія
магістр стоматології
лікар-стоматолог
Стоматологія
денна
3 курс
VI семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри

дитячої терапевтичної стоматології

Протокол від 28 серпня 2024 р. № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Каськова Людмила Федорівна д.мед.н., професор Амосова Людмила Іванівна к.мед.н., доцент Ващенко Ірина Юріївна к.мед.н., доцент Новікова Світлана Чеславна к.мед.н., доцент Моргун Наталія Анатоліївна к.мед.н., доцент Павленкова Оксана Сергіївна к.мед.н., доцент Хміль Олена Всеволодівна к.мед.н., доцент Чуприна Леонід Федорович к.мед.н., доцент Янко Наталія Валентинівна к.мед.н., доцент Мархоцька Юлія Віталіївна асистент
Профайл викладача (викладачів)	https://dtstom.umsa.edu.ua/team
Контактний телефон	
E-mail:	dtstom@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://dtstom.umsa.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

«Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс»

Кількість кредитів / годин – 10,0 / 300 год., із них:

Лекції (год.) – немає

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 160 год.

Самостійна робота (год.) – 140 год.

Вид контролю – ПМК

Обсяг Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань

Кількість кредитів / годин – 2,0 / 60 год., із них:

Лекції (год.) – 0 год.

Семінарські заняття (год.) – немає

Практичні заняття (год.) – 32 год.

Самостійна робота (год.) – 28 год.

Вид контролю - ПМК

Політика навчальної дисципліни

Політика формується у рамках навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» відбувається у рамках норм законодавства України щодо академічної доброчинності, Статуту та положення Полтавського державного медичного університету (ПДМУ).

Важливою умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним здобувачем освіти Університету правил поведінки, прийнятих в Університеті та в суспільстві. Здобувач освіти Університету, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль. Здобувач освіти повинен вчасно приходити на практичні заняття, які відбуваються на клінічних базах, без запізень, повинен бути одягнений у відповідну медичну форму (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка).

При вивченні навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» в Полтавському державному медичному університеті (ПДМУ) викладачі і здобувачі освіти діють відповідно до: положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті ([1](#)), положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету ([2](#)), правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету ([3](#)), положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті ([4](#)), положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету та ін.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» надає змогу ЗО оволодіти певними навичками проведення профілактичних оглядів та епідеміологічного стоматологічного обстеження населення, виявлення та усунення факторів ризику виникнення стоматологічних захворювань, організації та здійснення профілактичних заходів у дітей різного віку на індивідуальному, груповому рівнях, а також

методами стоматологічної освіти та здійснення мотивації населення до підтримки стоматологічного здоров'я. Набуті таким чином знання та вміння вони використовуватимуть під час практичної діяльності лікаря-стоматолога.

Вивчення «Модуля 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» передбачає засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи лікаря-гігієніста, основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем викладача (у вигляді практичних занять та консультацій); закріплення отриманих знань і умінь у вигляді самостійної курації пацієнтів, підготовки до практичних занять, засвоєння практичних навичок, заповнення карточок стоматологічного хворого, підготовки до підсумкового модульного контролю знань.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити

«Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» як дисципліна:

Проходження «Клінічного навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» зі здобувачами освіти 3 курсу стоматологічного факультету передбачене після набуття знань з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, патоморфології, патофізіології, фармакології, пропедевтики внутрішньої медицини, філософії, гігієни та екології, а також з основних клінічних дисциплін: профілактики стоматологічних захворювань з пропедевтикою дитячої терапевтичної стоматології, пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики ортопедичної стоматології, терапевтичної стоматології, хірургічної стоматології з якими інтегрується програма навчальної дисципліни.

Постреквізити

Як навчальна дисципліна «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» надає змогу сформувати засади подальшого вивчення здобувачами освіти дисциплін професійної підготовки – дитячої терапевтичної стоматології, що передбачає інтеграцію "по вертикалі" та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення «Клінічного навчання (навчальної практики) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» є перевірка та закріплення знань і практичних навичок з профілактичної роботи лікаря-стоматолога, отриманих ЗО відповідно до Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 – «Охорона здоров'я», спеціальності 221 – «Стоматологія».

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- Навчитися використовувати принципи профілактики стоматологічних захворювань та визначати фактори ризику основних стоматологічних захворювань та їх ускладнень.
- Проводити заходи щодо профілактики основних стоматологічних захворювань та здійснювати епідеміологічний аналіз стоматологічної захворюваності населення, виявляючи групи, території та фактори ризику. Визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб. Демонструвати та володіти практичними навичками з профілактики стоматологічних захворювань.
- Проводити обстеження стоматологічного хворого, в залежності від форми, перебігу захворювання, віку та загального стану пацієнта, виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених стоматологічних захворювань, проводити їх первинну та вторинну профілактику.
- Проводити оцінку стану гігієни порожнини рота за гігієнічними індексами та ефективності проведення її. Надавати рекомендації щодо індивідуальної гігієни порожнини рота з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта з одонтопатологією.
- Ознайомитися із веденням обліково-звітної документації дитячого лікаря стоматолога, виписувати рецепти і знати вимоги до умов зберігання медикаментозних препаратів, пояснювати механізм впливу під час їх застосування.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Компетентності згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна:

Інтегральна:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
11. Здатність працювати в команді.
16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
5. Спроможність до проєктування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
11. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги.
12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання з дисципліни:

ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).

ПРН 2. Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН 4. Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 10. Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11. Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 13. Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу (за списком 4).

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 22. Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

ПРН 23. Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).

ПРН 24. Розробляти заходи щодо організації, інтеграції надання стоматологічної допомоги населенню та проводити маркетинг медичних, в тому числі стоматологічних послуг в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» здобувачі освіти повинні

ЗНАТИ:

- Знати застосовування принципів медичної деонтології у профілактичній стоматологічній роботі з пацієнтами різної вікової категорії.
- Основні структурні підрозділи організації стоматологічної лікувально - профілактичної допомоги дитячому населенню України.
- Сучасні методи та принципи санітарно-протиепідемічної роботи у стоматологічній профілактичній практиці.
- Методика стоматологічного обстеження по ВООЗ.
- Алгоритм проведення профілактичного огляду пацієнтів різної вікової категорії.
- Знати, як проводити індексну оцінку: гігієнічного стану, рівня ураження твердих тканин зубів та пародонта.
- Знати, як оцінювати ремінералізуючу здатність та кислотостійкість емалі за ТЕР-тестом, КОШРЕ, CRT – тестом.
- Знати, як визначаються основні чинники карієсогенної ситуації у порожнині рота та шляхи профілактичного впливу.
- Знати, як заповнювати амбулаторну стоматологічну картку пацієнта.
- Засоби та предмети гігієни порожнини рота, показання до застосування залежно від стоматологічного статусу.
- Знати основні методики чищення зубів та їх переваги.
- Знати методику контрольованого чищення зубів.
- Знати, як проводиться професійне гігієна з використанням різних методів і засобів у різних вікових груп пацієнтів.
- Знати методи та засоби для проведення екзогенної та ендогенної профілактики карієсу.
- Знати як проводиться інвазивна та неінвазивна герметизація фісур для різних груп тимчасових та постійних зубів.

- Знати , як впроваджується комплексна система профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.
- Знати найбільш впливові чинники ризику розвитку карієсу в дітей до 5 років і після 6 років за CAMBRA та CAT.
- Знати основні заходи, які пропонують для усунення ризику карієсу в дітей до 5 років і після за CAMBRA та CAT.

ВМІТИ:

- Планувати профілактичні заходи та оцінити їх ефективність для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
- Проводити індексну оцінку: гігієнічного стану, рівня ураження твердих тканин зубів та пародонта. Заповнювати карту реєстрації стоматологічного статусу (ВООЗ).
- Призначати засоби і предмети індивідуальної гігієни та здійснювати їх підбір згідно стоматологічного та соматичного статусу пацієнта.
- Демонструвати на фантомі різні методи чищення зубів. Проводити індивідуальне навчання пацієнта методу чищення зубів згідно віку та стоматологічного статусу.
- Застосовувати на пацієнті методику контрольованого чищення зубів.
- Володіти технікою професійної гігієни порожнини рота.
- Призначати комплекс для екзогенної профілактики із застосуванням кальційумісних, фторовмісних препаратів для різних груп населення.
- Вміти призначати комплекс для ендогенної профілактики із застосуванням різних груп препаратів.
- Демонструвати аплікаційну техніку нанесення ремінералізуючих розчинів, лаків, гелів, паст.
- Проводити інвазивну та неінвазивну методику герметизації фісур.
- Застосовувати заходи та методи первинної та вторинної профілактики найбільш поширених стоматологічних захворювань.
- Продемонструвати навички санітарно-просвітницької роботи під час профілактичного огляду пацієнтів. Підготувати схему - зразок уроку гігієни.

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	

Тематичний план практичних занять за модулями і модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	Кіл-сть годин
1	Інструктаж з техніки безпеки під час роботи в стоматологічному кабінеті. Практичне засвоєння методів стоматологічного обстеження дитини. Ознаймлення з обліковою документацією щодо навчальної практики. Заповнення картки стоматологічного пацієнта. • техніка безпеки під час роботи в стоматологічному кабінеті; • ознайомлення з роботою стоматологічного відділення; • методи стоматологічного дослідження: клінічні, параклінічні та додаткові для виявлення одонто- та пародонтопатології та захворювань СОПР; • алгоритм стоматологічного обстеження. Збір анамнезу. Зовнішній огляд. Виявлення порушень функцій та шкідливих звичок; • оцінювання стану прикусу та твердих тканин зубів, пародонта та слизової оболонки порожнини рота та реєстрація отриманих даних; • запис зубної формули (клінічної, анатомічної, квадратно-цифровою системою Зігмонді-Палмера, за пропоновані ВООЗ, система американської дентальної асоціації) в залежності від віку дитини; • заповнення амбулаторної медичної карти стоматологічного хворого практичне ознайомлення студентів з методикою огляду пацієнта.	2
2	Визначення інтенсивності, поширеності, прирісту карієсу та його редукції в дітей різного віку. • Індексна оцінка стану твердих тканин зубів; • Визначити поширеність у групі обстежених пацієнтів; • Визначити прирісту карієсу; • Визначити редукцію карієсу.	2
3	Індексна оцінка стану гігієни порожнини рота в дітей різного віку (індекси Федорова-Володкіної, Пахомова, Green-Vermillion, Silness-Loe). • Індексна оцінка стану гігієни порожнини рота; • Визначити і оцінити індекс Федорова-Володкіної; • Визначити і оцінити індекс Пахомова; • Визначити і оцінити індекс Green-Vermillion; • Визначити і оцінити індекс Silness-Loe. • чотири групи гігієнічних індексів. Практичні їх використання у дітей різного віку та стоматологічного статусу • Практичне використання індексів першої та другої групи. Необхідні інструменти та барвники. • кількісна та якісна оцінка гігієнічних індексів.	2
4	Практичне застосування пародонтальних індексів у залежності від віку пацієнта та стану пародонта (CPI, PMA, PI, PBI, SBI, проба Писарєва-Шиллера). • Мета індексної оцінки стану пародонта; • Визначити і оцінити CPI індекс;	2

	• Визначити і оцінити РМА; • Визначити і оцінити РІ; • Визначити і оцінити індекс кровоточивості ясен РВІ; • Визначити і оцінити кровоточивості ясен SBI; • Визначити і оцінити проба Писарева-Шиллера; • Визначити і оцінити пародонтальні індекси у залежності від віку пацієнта та стану пародонта.	
5	Реєстрація стоматологічного статусу за рекомендаціями ВООЗ. Епідеміологія основних стоматологічних захворювань: карієсу, некаріозних уражень, хвороб пародонта та слизової оболонки. • Дайте визначення, що таке стоматологічний статус? • Які методики обстеження рекомендовані ВООЗ для визначення стоматологічного статусу? • Які основні реєстраційні показники визначаються при обстеженні пацієнта за картою ВООЗ? • Порядок заповнення карти стоматологічного обстеження (за ВООЗ); • Які групи населення підлягають обстеженню відповідно до програм ВООЗ; • Особливості реєстрації статусу у дітей та дорослих; • Що таке епідеміологія в стоматології; • Рівні поширеності та інтенсивності карієсу у дітей, підлітків і дорослих (за даними ВООЗ); • Фактори ризику розвитку карієсу за даними ВООЗ; • Як формуються профілактичні заходи для дитячого населення після проведеного їх епідемічного обстеження; • Статистичні показники карієсу в Україні та світі; • Значення епідеміологічних досліджень для профілактики пародонтальних захворювань; • Профілактика та організація скринінгів; • Яке значення має ВООЗ у сфері стоматологічної епідеміології; • Як правильно організувати масове стоматологічне обстеження; • Чим відрізняється реєстрація карієсу у дітей та дорослих; • Проведіть оцінку стоматологічного статусу в шкільному середовищі; • Визначте які стоматологічні захворювання найчастіше зустрічаються у дошкільному і шкільному віці за даними ВООЗ; • Визначте, які дані епідеміологічних досліджень використовують для складання державних програм профілактики.	2
6	Оцінка ризику карієсу в порожнині рота в залежності від віку дитини. Визначення кислотостійкості емалі (ТЕР, CRT) та ремінералізуючої властивості ротової рідини (КОШРЕ). • загальні та місцеві карієсогенні фактори • карієсогенна ситуація • клінічні та лабораторні методи виявлення карієсогенної ситуації в порожнині рота (дослідження хімічних, фізичних, біохімічних, імунологічних, мікробіологічних властивостей ротової рідини) • визначення ролі зубних нашарувань у розвитку карієсогенної ситуації виявлення деяких карієсогенних факторів один в одного (гігієнічний індекс, активність карієсу, рН ротової рідини, швидкість секреції) • Дайте визначення чинників ризику розвитку карієсу за CAMBRA,	2

	САТ, AAPD та встановіть рівень (низький, середній, високий) в залежності від віку дитини; • Проведіть визначення кислотостійкості емалі (ТЕР тест); • Визначте CRT тест; • ремінералізуючої властивості ротової рідини (КОШРЕ); • Визначити групу ризику карієсу у пацієнта та призначити профілактичні заходи	
7	Індивідуальний підбір засобів гігієни порожнини рота для дітей різного віку. • Класифікація та призначення засобів гігієни порожнини рота; • Основні складові зубних паст, гелів, порошків, бальзамів ополіскувачів, пінок, мусів, дезодоруючих таблеток, жувальних гумок; • Вибір індивідуальних засобів гігієни в залежності від стоматологічного статусу; • Вибір індивідуальних засобів гігієни в залежності від віку пацієнтів та регіону проживання; • Показання до застосування паст за індексом RDA в залежності від стану твердих тканин зубів; • Вибір та призначення засобів гігієни для пародонту та слизової оболонки порожнини рота.	2
8	Вибір предметів гігієни порожнини рота для дітей різного віку. • Предмети гігієни порожнини рота; • Класифікація та призначення предметів гігієни порожнини рота; • Зубні щітки: будова, класифікація та правила користування; • Інтердентальні засоби гігієни порожнини рота; • Показання до застосування, вибір індивідуальних предметів гігієни в залежності від стоматологічного статусу; • вибір індивідуальних предметів гігієни в залежності від віку пацієнтів та ускладненої соматичної патології.	2
9	Опанування різних методів чищення зубів (стандартний метод, метод Леонарда, Басса, Фонесса, Рейте, Сміта-Белла, Чартера, Стілмана, обертання щітки). Метод контрольованого чищення зубів. • Проведіть навчання стандартному методу чищення зубів; • Проведіть навчання методу Леонарда, Басса, Фонесса, Рейте, Сміта-Белла, Чартера, Стілмана, обертання щітки; • Вибір методу чищення зубів залежно від стоматологічного статусу; • Метод контрольованого чищення зубів. Основні етапи його проведення.	2
10	Послідовне проведення професійної гігієни порожнини рота із використанням різних методів. • Дайте визначення професійній гігієні порожнини рота; • Які цілі та завдання має професійна гігієна порожнини рота; • У чому полягає різниця між індивідуальною та професійною гігієною; • Перерахуйте показання до проведення професійної гігієни порожнини рота; • Визначте протипоказання до проведення професійної гігієни ротової порожнини; • Інструменти та засоби для професійної гігієни порожнини рота; • Скалери для видалення зубних відкладень: види, механізм дії; • Загальна послідовність етапів професійної гігієни із використання стоматологічного ультразвукового скалеру; • Загальна послідовність етапів професійної гігієни із використання Air-Flow; • Загальна послідовність етапів професійної гігієни для видалення м'якого зубного нальоту; • Хімічні методи видалення зубного нальоту; • Ускладнення після проведення професійної гігієни.	2

11	Складання алгоритмів індивідуальної гігієни порожнини рота у пацієнтів із захворюваннями пародонту, слизової оболонки порожнини рота ортодонтичною і хірургічною патологією. • Мета та послідовність складання індивідуальної гігієни порожнини рота для соматично здорового пацієнта без ураження твердих тканин зубів; • Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота у пацієнтів із захворюваннями пародонту та слизової оболонки порожнини рота; • Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота у пацієнтів із ортодонтичною патологією; • Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота у пацієнтів із хірургічною патологією.	2
12	Гігієнічне навчання та виховання у дітей різного віку. Основні форми санітарно-просвітницької роботи. Проведення уроку гігієни в дошкільному або шкільному закладах. • Мета і завдання гігієнічного навчання та виховання пацієнтів; • Основні форми санітарно-просвітницької роботи; • навчання методам гігієни порожнини рота у організованих дошкільних і шкільних колективах: контингент, уявлення та навички, що формуються; • Проведення уроку гігієни в дошкільному або шкільному закладах.	2
13	Особливості комплексного призначення препаратів для ендогенної профілактики карієсу в різні періоди розвитку дитини. • Методи ендогенної безлікарської профілактики карієсу зубів у дітей; • Методи ендогенної лікарської профілактики карієсу зубів у дітей; • Механізм карієспрофілактичної дії фторидів. Схеми призначення препаратів фтору всередину в залежності від віку та вмісту фтору в питній воді; • Застосування кальцій-вмісних препаратів для ендогенної профілактики карієсу і хвороб пародонту. Схеми призначення кальцій-вмісних препаратів в залежності від віку і стоматологічного статусу; • Антенатальна профілактика карієсу зубів у дітей. Взаємодія з лікарем-педіатром; • Раціональне харчування у профілактиці карієсу зубів та хвороб пародонту.	2
14	Практичне засвоєння методів екзогенної профілактики карієсу в дітей. • Екзогенна безлікарська профілактика карієсу зубів та захворювань пародонту; • Методи екзогенної лікарської профілактики карієсу: показання, методика проведення; • Методи лікарської екзогенної профілактики захворювань тканин пародонту; • Продемонструвати на пацієнті покриття зубів фторовмісним засобом; • Провести глибоке фторування твердих тканин перших та других молярів тимчасових зубів	2
15	Обґрунтування та практичне засвоєння методу герметизації фісур. Показання, протипоказання, вибір матеріалу в залежності від умов у порожні рота. Показання до проведення герметизації фісур. • Класифікація матеріалів для герметизації фісур зубів. Вибір матеріалу і інструментів в залежності від клінічної ситуації; • Методики герметизації фісур за допомогою різних матеріалів; • Проведення методики неінвазивної герметизації фісур зубів; • Проведення методики інвазивної герметизації фісур зубів	2
16	Підсумковий модульний контроль. • Перелік теоретичних і практичних питань до ПМК Клінічне навчання (навчальна практика) Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань.	

Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кіл-сть годин
Клінічне навчання (навчальна практика) Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань.		
1.	Теоретична підготовка до практичних занять	4
2.	Засвоєння практичних навичок, наведених у плані практичної підготовки здобувача освіти	12
3.	Заповнення основної звітної документації: стоматологічних карток пацієнтів під час навчальної практики та підсумкового звіту	4
3.1	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять *	
3.1.1	Склад ротової рідини та її функції. Роль ротової рідини в процесах дозрівання емалі, демінералізації та ремінералізації. Методи клінічного та лабораторного дослідження ротової рідини	2
3.1.2	Призначення предметів гігієни з урахуванням віку дитини, стоматологічного статусу та геохімічних умов проживання	2
3.1.3	Призначення засобів гігієни з урахуванням віку дитини, стоматологічного статусу та геохімічних умов проживання	2
4.	Підготовка до ПМК Модуль 4.	2
	Разом годин	28

*Теми, що не входять до плану аудиторних занять і винесені для самостійного опрацювання, опрацьовуються і контролюються на платформі eAristo, контроль практичних навичок – на 16 практичному занятті.

Індивідуальні завдання для Модуля 4:

1. Створення навчальних відеофільмів по:
 - Предмети індивідуальної гігієни порожнини рота та їх вибір відповідно віку дитини та стану ротової порожнини.
 - Професійна гігієна порожнини рота в профілактиці захворювань порожнини рота.
2. Підготовка презентації та бібліографічних даних наукової літератури за темами, що вивчаються.
3. Виготовлення засобів для унаочнення навчання (навчальних стендів, моделей, препаратів, тощо).
4. Підготовка наукових студентських робіт та доповідей на наукових студентських конференціях.
5. Участь у фахових студентських олімпіадах з дисципліни.
6. Участь у конкурсах професійної майстерності.

Перелік теоретичних питань для підготовки до ПМК

1. Періоди розвитку тимчасових і постійних зубів. Вплив загального стану організму на розвиток зубів.
2. Ознаки фізіологічного прорізування зубів у дітей. Терміни закладки, мінералізації, прорізування тимчасових зубів.
3. Терміни формування та розсмоктування коренів тимчасових зубів. Види і типи резорбції коренів тимчасових зубів.
4. Терміни закладки, мінералізації, прорізування постійних зубів.
5. Терміни формування коренів постійних зубів.
6. Чинники, що впливають на закладку та мінералізацію зубів тимчасових зубів.
7. Чинники, що впливають на закладку та мінералізацію постійних зубів.
8. Роль спадковості та чинників зовнішнього середовища у розвитку карієсу та некаріозних уражень зубів.
9. Класифікація назубних відкладень.
10. Зубні відкладення. Їх роль в патогенезі карієсу зубів і захворювань пародонта.
11. Предмети гігієни порожнини рота. Класифікація. Показання до застосування.
12. Засоби гігієнічного догляду за порожниною рота. Класифікація, фізико-хімічні властивості. Показання до застосування.
13. Гігієнічне навчання і виховання. Організація. Методи проведення.
14. Мікрофлора порожнини рота. Її фізіологічне значення, вплив на розвиток карієсу і захворювань пародонта. Методи і засоби попередження її патологічного впливу.
15. Карієсогенна ситуація в порожнині рота. Чинники, що призводять до її розвитку, їх виявлення та усунення.
16. Вуглеводи в патогенезі карієсу. Механізм дії. Методи профілактики.
17. Обґрунтування первинної профілактики карієсу зубів в перші роки їх прорізування.
18. Захисні механізми порожнини рота. Їх роль в профілактиці карієсу зубів, захворювань пародонта.
19. Санітарна освіта в системі комплексної профілактики стоматологічних захворювань. Основні форми санітарно-просвітницької роботи з різними контингентами населення.
20. Фтор, вплив недостатності та надлишку фтору у питній воді на розвиток патології твердих тканини зубів і тканин пародонта.

21. Використання різних лікарських форм препаратів кальцію для екзогенної профілактики карієсу зубів. Механізм їх карієстатичної дії на тверді тканини зуба.
22. Вибір та призначення різних лікарських форм препаратів фтору для екзогенної профілактики карієсу зубів. Механізм їх карієсостатичної дії на тверді тканини зуба. Методика проведення.
23. Ендогенна профілактика карієсу в період закладки і формування зубів (у вагітної та жінки, що годує, немовлят).
24. Вибір та призначення різних лікарських форм препаратів фтору для ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей. Планування профілактики карієсу зубів у залежності від виразності факторів карієсогенної ситуації.
25. Вибір та призначення різних лікарських форм препаратів кальцію для ендогенної профілактики карієсу зубів у дітей.
26. Вибір та призначення комплексних препаратів, які містять у складі макро- і мікроелементи, вітаміни спрямовані на ефективну профілактику карієсу у дітей різного віку.
27. Роль раціонального харчування у ендогенній профілактиці карієсу.
28. Комплексна система профілактики карієсу зубів. Основні елементи програми. Критерії оцінки ефективності впровадження програми профілактики карієсу зубів і захворювань пародонта.
29. Назвіть найбільш впливові чинники ризику розвитку карієсу в дітей до 5 років за CAMBRA та CAT.
30. Назвіть найбільш впливові чинники ризику розвитку карієсу в дітей з 6 років за CAMBRA та CAT.
31. Назвіть основні заходи, які пропонують для усунення ризику карієсу в дітей до 5 років за CAMBRA та CAT.
32. Назвіть основні заходи, які пропонують для усунення ризику карієсу в дітей з 6 років за CAMBRA та CAT.

Перелік практичних навичок до ПМК

1. Проведіть обстеження твердих тканин порожнини рота.
2. Проведіть обстеження присінку порожнини рота.
3. Проведіть обстеження власне порожнини рота.
4. Запишіть зубну формулу обстеженого пацієнта: клінічну, за ВООЗ, анатомічну.
5. Визначіть індекс карієсу. (Додаток фото)
6. Визначіть поширеність карієсу для запропонованої групи дітей (додаток задача).
7. Проведіть стоматологічний огляд порожнини рота пацієнта. Визначте ризик розвитку карієсу за CAMBRA. Перерахуйте патологічні

фактори, що обумовлюють високий та низький ризик розвитку виникнення карієсу.

8. Професійна гігієна порожнини рота. Продемонструйте техніку зняття мінералізованих зубних відкладень.
9. Професійна гігієна порожнини рота. Продемонструйте техніку зняття зубних відкладень за допомогою Air-flow.
10. Професійна гігієна порожнини рота. Продемонструйте техніку зняття зубних відкладень за допомогою щітки/пасти.
11. Проведіть неінвазивну герметизацію фісур на фантомі.
12. Визначіть гігієнічний індекс за Федоровим-Володкіною.
13. Визначіть гігієнічний індекс за Гріном-Вермільоном (ОHI-S).
14. Визначіть гігієнічний індекс за Пахомовим.
15. Визначіть індекс РМА модифікації Parma. Оцініть ступінь тяжкості запалення пародонту у пацієнта.
16. Проведіть пробу Шиллера-Писарева. Оцініть рівень запального процесу.
17. Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота для дитини 1 року без стоматологічної патології: метод чищення зубів, призначення предметів та засобів індивідуальної гігієни, рекомендації.
18. Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота для дитини 3 років без стоматологічної патології: метод чищення зубів, призначення предметів та засобів індивідуальної гігієни, рекомендації.
19. Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота для дитини 8 років: метод чищення зубів, призначення предметів та засобів індивідуальної гігієни порожнини рота, рекомендації.
20. Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота для підлітка 12 років, що проходить ортодонтичне лікування незнімними конструкціями: метод чищення зубів, призначення предметів та засобів індивідуальної гігієни, рекомендації.
21. Складіть алгоритм індивідуальної гігієни порожнини рота для пацієнта із захворюваннями тканин пародонта: метод чищення зубів, призначення предметів та засобів індивідуальної гігієни, рекомендації.
22. Продемонструйте стандартний метод чищення зубів.
23. Продемонструйте метод чищення зубів за технікою Басса.
24. Продемонструйте метод чищення зубів за Чартером.
25. Продемонструйте метод чищення зубів за технікою Фонеса.
26. Продемонструйте метод чищення зубів за Леонардом.
27. Продемонструйте алгоритм контрольованого чищення зубів.
28. Продемонструйте алгоритм гігієнічного навчання і виховання дітей

2-3 років та їх батьків.

29. Продемонструйте алгоритм гігієнічного навчання і виховання дітей 4-5 років та їх батьків.

30. Продемонструйте алгоритм гігієнічного навчання і виховання дітей 7-10 років та їх батьків.

31. Проведіть покриття зубів фторвмісним лаком.

32. Проведіть глибоке фторування зубів.

Методи навчання

Викладання дисципліни забезпечується наступними методами навчання:

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (різні види вправлення, виконання графічних робіт, проведення експерименту, практики).

У процесі укладання методичної документації можна скористатися й іншою класифікацією, відповідно до якої диференціюють такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративні або інформаційно-рецептивні, який передбачає виклад готової інформації викладачем та її засвоєння ЗО;
- репродуктивні, в основу яких покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- метод проблемного викладу, який полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. При цьому завдання ЗО полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача. Цей МН реалізується шляхом навчання ЗО на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- частково-пошукові або евристичні, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- дослідницькі, сутність яких полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності ЗО шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.

Методи навчання у вищій школі також можуть бути поділені на:

- методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань здобувачами освіти (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- методи застосування знань та набуття і закріплення умінь і навичок (семінарські й практичні заняття, контрольні завдання, робота в клініці, проведення практики);
- методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок;
- методи заохочення і покарання.

Слід пам'ятати, що максимальна ефективність навчання може бути досягнута лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

Форми та методи оцінювання

Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами освіти знань, умінь і навичок з Модуля 4. «Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань» навчальної дисципліни «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс» використовують різні методи й форми контролю.

Усний контроль (усне опитування). Це найпоширеніший метод у навчальній практиці. Його використання сприяє опануванню логічним мисленням, виробленню і розвитку навичок аргументувати, висловлювати свої думки. Використання усного контролю сприяє тісному контакту між викладачем і ЗО, забезпечує feedback, дає змогу виявити обсяг і ґрунтовність знань, прогалини й неточності в знаннях ЗО та одразу ж їх виправити.

Практична перевірка, її застосовують з навчальних дисциплін, які передбачають оволодіння системою практичних професійних умінь і навичок, і проводять під час проведення практичних і лабораторних занять із цих навчальних дисциплін, у процесі проходження різних видів навчальної практики. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою ЗО усвідомив теоретичні основи цих дій.

Метод самоконтролю. Його суттю є усвідомлене регулювання ЗО своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим завданням, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам і виправлення їх. Показник сформованості самоконтролю – усвідомлення ЗО правильності плану діяльності та її операційного складу, тобто способу реалізації цього плану.

Метод самооцінки. Передбачає об'єктивне оцінювання ЗО досягнутих результатів.

Для формування здатності до самоконтролю і самооцінки викладач має мотивувати виставлену оцінку, пропонувати ЗО самому оцінити свою відповідь. Дієвим засобом є й організація взаємоконтролю, рецензування відповідей товаришів. Важливо при цьому ознайомити ЗО із нормами й критеріями оцінювання знань. Занесення результатів самоконтролю і самооцінки знань до журналу робить їх вагомими, позитивно впливає на формування відповідальності за навчальну роботу, на виховання чесності, принциповості, почуття власної гідності, дотримання принципів академічної доброчесності.

Розглянуті методи перевірки знань, умінь і навичок можуть бути використані як під час традиційних форм організації навчального процесу (лекції, семінарські, практичні і лабораторні заняття), так і на спеціальних, організованих із цією метою, заняттях (колоквіуми, захист курсових і дипломних робіт, заліки, ПМК, СПА, іспити).

Система поточного та підсумкового модульного контролю

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті та під час самостійної роботи у відділеннях лікувальних заходів. Для контролю застосовуються наступні засоби діагностики рівня підготовки ЗО: контроль виконання практичних навичок, розв'язування ситуаційних задач, тест-контроль теоретичної підготовки. Поточне оцінювання ЗО проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включають вхідний, поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок.

Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю. Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує

		вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності.

Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як науково-педагогічним працівником – для коригування технологій, методів і засобів навчання, так і здобувачами вищої освіти – для планування самостійної роботи.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, оцінки виконання маніпуляцій або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях, оцінки виступів здобувачів вищої освіти.

Проведення підсумкового модульного контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни і проводиться на останньому занятті. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни (позитивні оцінки зі змістовних модулів, отримали допуск до складання ПМК). Для ПМК використовуються години, передбачені в робочій навчальній програмі. ПМК приймають науково-педагогічні (педагогічні) працівники визначені завідувачем кафедри. З метою об'єктивного неупередженого оцінювання знань здобувачів вищої освіти рекомендовано залучати до прийому ПМК науково - педагогічних працівників кафедри, які не проводили практичні заняття в даних академічних групах. Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

Здобувачі вищої освіти, які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до *таблиці 2*, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план здобувача освіти.

Таблиця №2.

Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, та традиційній чотирьохбальній оцінці

Середній бал за поточну	Бали за поточну успішність з	Бали за ПМК з модуля	Бали за модуль та/або екзамен ($A*24 + A*16$)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
-------------------------	------------------------------	----------------------	---	----------------	---------------------

успішність (A)	модуля (A * 24)	(A*16)			
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122		
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140	C	4 добре
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160	B	
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		

4,3	103	69	172	А	5 відмінно
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180		
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований ПМК, з точним зазначенням причини незарахування також вноситься до «Відомості підсумкового модульного контролю».

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання ПМК.

Дозвіл на перескладання ПМК видається деканом у вигляді «Персональної відомості перескладання підсумкового контролю».

Підсумковий модульний контроль «Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань», передбачає демонстрацію практичних навичок з переліку до модулю і вирішення двох теоретичних завдань.

Максимальна кількість балів, яку може отримати ЗО під час модульного контролю, становить 80, при цьому:

- практичні навички – 60 балів;
- дві ситуаційні завдання – 20 балів (по 10 балів за кожне завдання).

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо ЗО набрав не менше 50 балів.

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної успішності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліку, визначеного програмою.

Методичне забезпечення

1. Робочий навчальний план та робоча навчальна програма з дисципліни Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. «Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань».

2. Силабус з дисципліни Клінічне навчання (навчальна практика) 3-й курс. «Модуль 4. Клінічне навчання (навчальна практика) з профілактики стоматологічних захворювань».
3. Тематичні плани практичних занять та самостійної роботи ЗО.
4. Мультимедійні презентації, тестові завдання для контролю знань для вивчення тем, що винесені для самостійного опрацювання (eAristo).
5. Теоретичні питання та практичні завдання для підготовки здобувачів освіти до ПМК.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. для студ. стомат. факультетів закладів вищої медичної освіти /Л.Ф. Каськова, Л.І. Амосова, О.О. Кулай [та ін.]; за ред. проф. Л.Ф. Каськової.; виробнич. – стереотипне видання. - Львів.: ПП «Магнолія 2006», 2019. – 404с.

Допоміжна література:

1. Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс зубів»
https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/2024_kn_kariyes_zubiv.pdf
2. Клінічна настанова, заснована на доказах «Карієс тимчасових зубів»
https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/2023_kn-kariyes-tymchasovyh-zubiv.pdf
3. Стоматологічні особливості ведення хворих із патологією внутрішніх органів: навч. посіб. для студентів III-IV курсу мед. ф-ту за програмою навч. дисципліни «Внутрішня медицина (у т.ч. інфекційні хвороби, епідеміологія та клінічна фармакологія)» / Н. С. Михайловська, І. О. Стецюк, С. М. Мануйлов. – Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. – 114 с.

Інформаційні ресурси

4. Інформаційні ресурси бібліотеки.
5. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки:
 - Електронний каталог бібліотеки;
 - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники;
 - Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.
6. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - Інтернет каталоги і колекції посилань.
 - Медичні web-сервери і web-сторінки.
 - Бази даних.
 - <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
 - <https://www.cochranelibrary.com/>

- <https://www.hrsonline.org/resource/clinicaltrials-gov>
- <https://www.wolterskluwer.com/>
- <https://medtube.net/>

Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.

Бібліографічні посібники.

Медичні організації (асоціації, наукові товариства).

Науково-дослідницькі центри та інститути.

Медична освіта.

Лікувальні заклади.

Новини.

Корисні посилання:

1. <https://www.aapd.org/research/oral-health-policies--recommendations/>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=vOaG6whbr0c&t=14s>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=hY-KxmGiwQY>
4. <https://stevensondentalfoundation.org/>

Розробники: д.мед.н., професор Каськова Л.Ф.

к.мед.н., доцент Ващенко І.Ю.